NobonyadOnline NobonyadOnline
NobonyadOnline.ir

دوشنبه ۲۶ آبان ۱۴۰۵
سال اول ■ شماره ۱۸۷
۸ صفحه ■ ۱۰۰۰۰ تومان

نوبنیاد

روزنامه سراسری صبح ایران

کشور با سازوکارهای متناسب با شرایط جنگی اداره نمی‌شود

شهردار تهران با بیان اینکه شرایط موجود علاوه بر تهدیدها، فرصتی برای بازنگری در شیوه اداره کشور فراهم کرده است، گفت: ما در حال جنگ هستیم اما کشور با سازوکارهای متناسب با شرایط جنگی اداره نمی‌شود و مدیریت جنگ در کشور حاکم نیست. همچنان با دیوان‌سالاری و ساختارهای فرسوده گذشته مواجهیم که مانع چابکی و سرعت عمل در تصمیم‌گیری می‌شوند.

۳

با اورانیوم ۶۰ درصد کار داریم

محمدجواد لاریجانی در گفتگو با نوبنیاد درباره تفاهم‌نامه اسلام‌آباد اظهار داشت: «به نظر بنده این تفاهم‌نامه یک اقدام خیلی ضعیف به محصول تفکر برجامی بود و در حال حاضر دوره این تفاهم‌نامه گذشته و بایگانی شده است.» لاریجانی همچنین با بیان اینکه برخی از جریانات داخلی غلط می‌کنند که می‌گویند اورانیوم ۶۰ درصد را بدهیم، تصریح کرد: «ما تازه با این اورانیوم کار داریم

۲

غرامت‌خواهی وقیحانه از ایران؛ در سایه انفعال وزارت خارجه

پدرام حسینی
روزنامه‌نگار

ماجرای غرامت‌خواهی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس از ایران، یکی از وقاحت‌بارترین مواضع سیاسی این کشورها در جریان جنگ اخیر و نمونه‌ای آشکار از وارونه‌نمایی جایگاه متجاوز و قربانی است. مقامات شورای همکاری خلیج فارس با عبور از مرزهای گستاخی سیاسی، رسماً خواستار دریافت غرامت جنگی از جمهوری اسلامی ایران شدند؛ آن هم در شرایطی که همین کشورها با چشم‌پوشی عامدانه از استفاده آمریکا از خاک، پایگاه‌ها، حریم هوایی و آب‌های سرزمینی خود، عملاً بخشی از ظرفیت جغرافیایی و نظامی‌شان را در اختیار تجاوز مستقیم واشنگتن علیه ایران قرار داده بودند.

متن کامل در صفحه ۷

انتقادات تند نماینده شاهین‌شهر به تعطیلی مجلس؛

اعتراضات آئین‌نامه‌ای به قالیباف

۳

حذف حق عائله‌مندی زنان بازمانده تا تبلیغات ۱۵۰۰ میلیاردی شستا

هزینه از جیب بازنشستگان به اسم شرایط جنگی

۴

بین الملل | صفحه ۶

از تهرانِ اشغال‌شده تا تهرانِ تعیین‌کننده

آن روز، تهران فقط نشانی جغرافیایی میز تصمیم‌گیری قدرت‌های اشغالگر بود و دولت ایران جایگاهی نداشت. امروز، هرچند نشست در شنژن برگزار می‌شود، پرونده ایران یکی از موضوعات اعلام‌شده گفت‌وگوست. تفاوت در همین جابه‌جایی تاریخی نهفته است.

فرهنگی | صفحه ۸

یک عمر انس با کتاب

در منظومه فکری امام خامنه‌ای، کتاب جایگاهی فراتر از یک کالای فرهنگی یا ابزار سرگرمی داشت. ایشان کتاب را یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های رشد فکری جامعه، تربیت نسل جوان، ارتقای قدرت تحلیل مردم و پیشرفت کشور می‌دانستند.

خبر کوتاه

مسئولیت جدید «مخبر» در مجمع تشخیص مصلحت نظام

جلسه کمیسیون اقتصادی، بازرگانی و اداری مجمع تشخیص مصلحت نظام با حضور عباسعلی کدخدایی، سرپرست دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعضای کمیسیون برگزار شد. در ابتدای این نشست، مطابق دستور جلسه، انتخابات سالانه هیئت‌رئیسه کمیسیون برگزار شد و اعضا با اتفاق آرا، محمد مخبر سرپرست سابق ریاست جمهوری و مشاور و دستیار مقام معظم رهبری را به‌عنوان رئیس و محمدرضا باهنر را به‌عنوان نایب‌رئیس کمیسیون برگزیدند. در بخش دوم جلسه، پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی، بازرگانی و اداری دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، گزارشی از روند و میزان پیشرفت تدوین پیش‌نویس سیاست‌های کلی نظام در حوزه اقتصادی ارائه کرد. این گزارش ناظر بر چهار محور «سیاست‌های کلی پولی و بانکی»، «سیاست‌های کلی مقابله با فساد اقتصادی»، «سیاست‌های کلی نظام برنامه و بودجه» و «سیاست‌های کلی بهره‌وری» بود که تهیه پیش‌نویس آن‌ها در چارچوب مأموریت‌ها و وظایف کمیسیون دبیرخانه قرار دارد.

در ادامه، اعضای حاضر نیز درباره چالش‌ها و فرآیندهای تدوین پیش‌نویس سیاست‌های کلی بحث و تبادل نظر و دیدگاه‌های خود را ارائه کردند. در بخش پایانی نشست، سرپرست دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، با اشاره به اهمیت جایگاه مجمع و نقش آن به‌عنوان مغز متفکر نظام جمهوری اسلامی، درباره برنامه‌ریزی برای تعیین تکلیف و ادامه فرآیند تدوین پیش‌نویس سیاست‌های کلی نظام توضیحاتی ارائه کرد.

ادعای حمله به سامانه‌های سرمایشی، سناریوی صهیونیست‌ها است

سخنگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با انتشار پیامی در فضای مجازی تاکید کرد: ادعای مضحک حمله به سامانه‌های سرمایشی، سناریوی نخ‌نمای صهیونیست‌ها است. سردار محبی، سخنگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با انتشار پیامی در فضای مجازی نسبت به ادعای مضحک حمله به سامانه‌های سرمایشی واکنش نشان داد و تاکید کرد: پاریس مراقب تلّه پرچم دروغین رژیم صهیونی باشد. برخلاف آمریکا و رژیم صهیونی، غیرنظامیان در بانک اهداف سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، جایی ندارند. وی افزود: ادعای مضحک حمله به سامانه‌های سرمایشی، سناریوی نخ‌نمای صهیونیست‌ها برای ایران هراسی و یارگیری در اروپاست.

«راهبرد هرمز» می‌تواند دشمنان را از تکرار تهاجم بازدارد

استاد دانشگاه گفت: مسیر تنگه هرمز و راهبردی که به «راهبرد هرمز» مشهور است، به‌تدریج فشار را به طرف آمریکایی و حتی رژیم صهیونیستی به نحوی وارد می‌کند که ممکن است نهایتاً آمریکا و رژیم صهیونیستی به این نتیجه برسند دیگر تهاجم خود را تکرار نکنند و در آن حالت، باید خاتمه‌ای برای تجاوز خود متصور شوند. آنجا نقطه‌ای است که می‌توان از آنان مطالبه خسارت و غرامت کرد. محمدصادق کوشکی در پاسخ به پرسشی درباره دیدار اخیر فرماندهان نظامی و دبیر شورای عالی امنیت ملی با رهبر انقلاب و تاثیر آن بر استراتژی ایران در قبال آمریکا، اظهار کرد: با توجه به تغییر وضعیت جنگ، برای اینکه بتوانیم خاتمه پیروزمندانه در این جنگ داشته باشیم و از وارد آمدن آسیب به ایران تا جای ممکن پیشگیری کنیم؛ ضروری است راهبرد خود را در مواجه با دشمن آمریکایی صهیونیستی تغییر دهیم.

محمدجواد لاریجانی، تحلیلگر برجسته و رئیس پژوهشگاه دانش‌های بنیادی در گفتگو با نوبنیاد:

با اورانیوم ۶۰ درصد کار داریم

روز گذشته، همایش بازنگری و تأملی در تغییر دکترین هسته‌ای ایران در دانشگاه شریف برگزار شد. محمدجواد لاریجانی رئیس پژوهشگاه دانش‌های بنیادی در حاشیه این مراسم در گفتگو با نوبنیاد درباره تفاهم‌نامه اسلام‌آباد اظهار داشت: «به نظر بنده این تفاهم‌نامه یک اقدام خیلی ضعیف به محصول تفکر برجامی بود و در حال حاضر دوره این تفاهم‌نامه گذشته و بایگانی شده است.» لاریجانی همچنین با بیان اینکه برخی از جریانات داخلی غلط می‌کنند که می‌گویند اورانیوم ۶۰ درصد را بدهیم، تصریح کرد: «ما تازه با این اورانیوم کار داریم و برای پیشران‌ها ممکن است تا ۹۰ درصد هم برویم.» گفتنی است که بحث بازنگری در دکترین هسته‌ای و دفاعی کشور طی ماه‌های اخیر به موضوعی فراگیر و مطالبه‌ای عمومی بدل گردیده است.

ضرورت تغییر راهبرد به دلیل تغییر شرایط

مهدی خانعلی‌زاده، کارشناس مسائل بین الملل در همایش بازنگری و تأملی در تغییر دکترین هسته‌ای ایران گفت: طوفان الاقصی طرح صلح ابراهیم را از بین برد؛ الان منطقه دوباره خلا نظم امنیتی دارد و در چنین شرایطی است که تغییر دکترین در حوزه‌های مختلف اهمیت پیدا می‌کند. شرایط در حال تغییر است و باید راهبردمان را تغییر دهیم. نظم منطقه‌ای بر اساس ثبات هژمونیک بود و کشورهای حاشیه خلیج فارس عملا امنیت را از آمریکا می‌خریدند.

جعفر کاظمی
روزنامه‌نگار

در همین راستا و در حاشیه این مراسم با محمد جواد لاریجانی رئیس پژوهشگاه دانش‌های بنیادی گفتگو کردیم. لاریجانی در پاسخ به سؤال خبرنگار «نوبنیاد» درباره مواضع اخیر نهادهای عالی رتبه کشورمان در خصوص بازنگری در دکترین هسته‌ای- که اخیراً هم در تریبون رسمی نماز جمعه از سوی حجت‌الاسلام علی اکبری، رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه، و هم از سوی مجلس خبرگان مورد تأکید قرار گرفته بود- اظهار کرد: اولاً، این موضوع یک ضرورت است. به تعبیری دیگر، این احساس ایجاد شده است که ما به NPT پیوسته‌ایم و نه‌تنها هیچ منافعی برای ما نداشته، بلکه کاملاً برای ما ضرر داشته است.

وی افزود: بنابراین، سؤال این است که آیا تعهدات ما در NPT باید بازنگری شود؟ بنده معتقدم مجلس شورای اسلامی باید تعهدات عملی ما به NPT را برای مدتی ملغی کند تا دوباره در سازمان ملل درباره NPT صحبت کنیم و ببینیم این مسئله چه فایده‌ای برای ما دارد. مسئله اصلی درباره هسته‌ای این نکته است.

لاریجانی افزود: ما نباید در بحث هسته‌ای بنشینیم و مثلاً به آمریکایی‌ها بگوییم که حالا مقداری از مواد غنی‌شده را رقیق کنیم؛ این اصلاً ربطی به آمریکایی‌ها ندارد. بحث اساسی در موضوع هسته‌ای این است که تعهدات عملی ما به NPT هیچ فایده‌ای برای کشور ندارد.

محمد جواد لاریجانی با بیان اینکه «قاتل NPT، آمریکا است»، تصریح کرد: آنها به‌طور صریح ما را به نابودی تهدید می‌کنند که البته برخی از این تهدیدها بلوف سیاسی است؛ اما به‌هرحال ما بلدیم از خودمان دفاع کنیم.

وی در همین باره خاطرنشان کرد: منتها ما در مقابل این بلوف‌ها هم دست‌بسته نمی‌نشینیم تا خوش خیالی برما غلبه کند. اگر بحث نابودی باشد، آنها باید به فکر نابودی‌های سنگین خودشان باشند.

این کارشناس ارشد مسائل سیاسی و بین‌الملل تصریح کرد: بنابراین، بازنگری ما در بخش هسته‌ای باید ناظر به تجاوزاتی باشد که به حقوق هسته‌ای‌مان صورت گرفته است. اما حوزه دفاعی ما حوزه‌ای وسیع است و با توجه به خط ومشی‌ای که رهبر انقلاب ترسیم کرده‌اند، ان‌شاءالله افق‌های وسیعی پیش روی نیروهای مسلح ما فراهم خواهد شد.

لاریجانی تأکید کرد: ان‌شاءالله جوانان این مملکت، چه در این دانشگاه و چه در دانشگاه‌های دیگر، کارهایی انجام خواهند داد که برای دنیا غافلگیرکننده خواهد بود.

تفاهم‌نامه اسلام‌آباد بایگانی شده است

لاریجانی همچنین در پاسخ به سوال خبرنگار نوبنیاد درباره تفاهم‌نامه اسلام‌آباد و تجربه تاریک خوانده شدن این تفاهم توسط رهبر انقلاب گفت: به نظر بنده این تفاهم‌نامه یک اقدام خیلی ضعیف به محصول تفکر برجامی بود. در حال حاضر دوره این تفاهم‌نامه گذشته و بایگانی شده است. وی افزود: درحال حاضر ما نباید وارد این دست مناقشات شویم و باید برویم سراغ یک دستاورد عظیم که پیروزی‌هایی را برای ملت ما ثبت کند.

با اورانیوم ۶۰ درصد کار داریم!

علاوه بر این، رئیس پژوهشگاه دانش‌های بنیادی در این همایش طی سخنانی گفت: برای نخستین بار، کشوری مانند آمریکا که از امکانات گسترده نظامی و هسته‌ای برخوردار است، به‌صراحت از نابودی ایران سخن می‌گوید. تا پیش از این، چنین ادبیاتی سابقه نداشت. دلیل اینکه می‌گویم این مسئله بی‌سابقه است، این است که بیش از ۵۰ سال مواضع و سخنان دشمنان را رصد کرده‌ام و برای نخستین بار می‌بینم که آنها رسماً از نابودی ایران صحبت می‌کنند. رژیم صهیونیستی نیز که در خاورمیانه ایجاد کرده‌اند، همین ادبیات را تکرار می‌کند.

لاریجانی افزود: استراتژی مقام معظم رهبری دو مرحله دارد؛ مرحله نخست، دور کردن سایه جنگ و ترور تا حد امکان است؛ به این معنا که بتوانیم تا جای ممکن از وقوع چنین تهدیدهایی جلوگیری کنیم. البته در عالم سیاست نباید به دنبال اهداف آرمانی و غیرواقع‌بینانه بود، بلکه باید واقعیت‌ها را در نظر گرفت. هدف نهایی خود را فراموش نمی‌کنیم، اما در عین حال نباید از برداشتن گام‌های میانی غافل شویم. بنابراین، در شرایط فعلی باید تلاش کنیم سایه جنگ را چند قدم دورتر کنیم.

لاریجانی در ادامه با بیان اینکه رهبر انقلاب از ضرورت دستیابی به بازدارندگی پایدارتر سخن گفتند و از تعبیر «بازدارندگی مطلق» استفاده کردند. افزود: منظور از بازدارندگی مطلق این است که این بازدارندگی باید در طول زمان استمرار داشته باشد و کشورها دیگر جرأت نکنند با بهانه‌ها و اقدامات ساده، دست به چنین تجاوزاتی بزنند. تحقق چنین سطحی از بازدارندگی، به امکاناتی فراتر از ظرفیت‌های فعلی ما نیاز دارد و ابعاد مختلفی را در برمی‌گیرد. یکی از این ابعاد، عبور از محدودیت‌های جغرافیایی در حوزه دفاعی است. در حال حاضر، آمریکا و کشورهای اروپایی به‌شدت نگران شده‌اند و می‌دانند که ایران توانایی هدف قرار دادن بسیاری از پایگاه‌های آمریکا در اروپا را دارد؛ به همین دلیل، در حال جابه‌جایی برخی از این پایگاه‌ها هستند.

به نظر من، ما حتی می‌توانیم به‌راحتی پایگاه دیه‌گو گارسیا را نیز هدف قرار دهیم. اینها بخشی از توانمندی‌هایی است که در حال حاضر در اختیار داریم، اما برای دستیابی به آن سطح از بازدارندگی مطلق، این امکانات به‌تنهایی کافی نیست.

لاریجانی همچنین با بیان اینکه برخی از جریانات داخلی غلط می‌کنند که می‌گویند اورانیوم ۶۰ درصد را بدهیم؛ تصریح کرد: ما تازه با این اورانیوم کار داریم و برای پیشران‌ها ممکن است تا ۹۰ درصد هم برویم.

وی همچنین خاطرنشان کرد: وضعیت ما الان این نیست که یک بمب اتم درست کنیم و بزنیم منتها سایه جنگ و نابودی برای ما ایجاد شده است. آمریکایی‌ها و دول غربی قصد بلعیدن ما را دارند و لذا ما باید لقمه خارداری باشیم؛ اینکه ما بحث توسعه صنایع هسته‌ای را در جهت استفاده آن در دفاع دنبال کنیم این بحث الزاما بمب نیست.

زاکانی: کشور با سازوکارهای متناسب با شرایط جنگی اداره نمی‌شود

شهردار تهران با بیان اینکه شرایط موجود علاوه بر تهدیدها، فرصتی برای بازنگری در شیوه اداره کشور فراهم کرده است، گفت: ما در حال جنگ هستیم اما کشور با سازوکارهای متناسب با شرایط جنگی اداره نمی‌شود و مدیریت جنگ در کشور حاکم نیست. همچنان با دیوان‌سالاری و ساختارهای فرسوده گذشته مواجهیم که مانع چابکی و سرعت عمل در تصمیم‌گیری می‌شوند.
علیرضا زاکانی افزود: دشمن تلاش می‌کند کشور را در وضعیت نه جنگ و نه صلح نگه دارد، امکان تصمیم‌گیری و اقدام را از مسئولان بگیرد و با ایجاد محدودیت در تأمین منابع ارزی و مالی، تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی مردم را تحت فشار قرار دهد. در چنین شرایطی، مسئولان نباید به این نتیجه برسند که امکان انجام کاری وجود ندارد بلکه باید با بررسی تجربه‌های گذشته و شناخت ظرفیت‌های موجود، مسیرهای جدیدی برای اداره کشور طراحی کنند.
شهردار تهران با اشاره به ظرفیت‌های اعتقادی و مکتبی کشور خاطرنشان کرد: همان‌گونه که امام راحل در مقاطع حساس انقلاب برامید و اتکای به خداوند تأکید داشتند، امروز نیز نباید از ظرفیت‌های مادی و معنوی کشور غافل شویم.
زاکانی با اشاره به ناترازی‌های مزمن اقتصادی کشور اظهار کرد: یکی از مشکلات اساسی دولت‌ها از جمله دولت فعلی و دولت‌های گذشته، ناترازی در نظام بانکی، منابع مالی و بودجه، انرژی، آب و جمعیت است.

جلسه دیروز مجلس با دستور کار اصلاح ساختار وزارت اطلاعات تحت‌الشعاع انتقادات تند نماینده شاهین‌شهر از قالیباف قرار گرفت

اعتراضات آئین‌نامه‌ای به قالیباف

انتقادات نمایندگان مجلس از عملکرد هیات رئیسه که در جریان تعطیلی چند ماهه صحن علنی آغاز و با محکومیت حجت‌الاسلام رسایی نماینده مردم تهران با شکایت قالیباف ادامه یافته بود، اکنون شدت گرفته است. مجازی شدن دوباره جلسات مجلس علیرغم امکان برگزاری در صحن با حضور یک سوم نمایندگان، محدود کردن تذکرات نمایندگان و انفعال در برابر وزرای ناکارآمد دولت از جمله محورهای این انتقادات بوده است.

امین مهاجر
روزنامه نگار

در همین راستا روز گذشته حسینعلی حاجی دلیگانی نماینده شاهین‌شهر در مجلس انتقادات تندی را از شخص قالیباف و هیات رئیسه بیان کرد. این نماینده در جریان نشست علنی دیروز (یکشنبه ۲۴ آبان‌ماه) مجلس شورای اسلامی، طی تذکری با انتقاد از عملکرد هیئت‌رئیسه در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس، گفت: هیئت‌رئیسه در ۶۲ مورد، مواد آیین‌نامه داخلی مجلس را اجرا نمی‌کند. با توجه به مسئولیت شرعی اعضای هیئت‌رئیسه و سوگندی که یاد کرده‌اند، انتظار دارم به تذکرات مطرح‌شده پاسخ رسمی و کتبی داده شود؛ چراکه همه اعضای هیئت‌رئیسه در این زمینه مسئولیت دارند.
وی ادامه داد: اگرچه برخی جلسات مجلس برگزار می‌شود، اما در ذهن مردم این تصور شکل گرفته که مجلس تعطیل است. مردم به‌ویژه در دیدارهای میدانی از نمایندگان انتظار دارند که مجلس فعال باشد و این پرسش را مطرح می‌کنند که چرا مجلس تعطیل است و حتی نسبت به حقوق نمایندگان از نظر شرعی ابهاماتی را مطرح می‌کنند. حاجی دلیگانی تصریح کرد: این در حالی است که ما از میزان زمانی که برای انجام وظایف خود اختصاص می‌دهیم، کم نکرده‌ایم، اما عملکرد رئیس و هیئت‌رئیسه موجب شکل‌گیری چنین تصوری شده است. مقام معظم رهبری نیز در پیام خود به مناسبت روز مجلس، از نمایندگان کار مضاعف را مطالبه کردند و لازم است این وضعیت ساماندهی شود.
وی با انتقاد از محدود شدن فرصت طرح تذکرات نمایندگان، اظهار کرد: چرا و به چه حقی تذکرات یک دقیقه‌ای و دو دقیقه‌ای را بسته‌اید؟ آیین‌نامه در کجا اجرا می‌شود؟ در مواردی که خودتان بخواهید صحبت کنید، در حالی که خیلی اوقات حق صحبت ندارید، عملاً برخلاف آیین‌نامه عمل می‌کنید.
به گفته حاجی دلیگانی، هیات رئیسه هر تصمیمی که می‌خواهد بگیرد در حالی که الان حق نماینده دارد تضییع می‌شود و مسئولیت‌های او روی زمین مانده است.

تصویب یک فوریت طرح اطلاعاتی

نمایندگان در جلسه علنی روز گذشته با ۱۹۲ رای موافق، ۴۹ رای مخالف و ۴ رای ممتنع از مجموع ۲۶۷ نماینده حاضر با یک فوریت طرح «اصلاح قانون تاسیس وزارت اطلاعات و قانون تعیین ضوابط و شرایط انتصاب وزیر اطلاعات» موافقت کردند.
لازم به ذکر است که در نشست دیروز موضوع بررسی تقاضای دو فوریتی طرح مذکور در دستور کار صحن بود، که با درخواست رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس و پذیرش این موضوع از سوی دکتر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی، طرح اصلاح قانون تاسیس وزارت اطلاعات به صورت یک فوریتی مورد بررسی قرار گرفت.
ابراهیم عزیزی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی درباره دلایل تهیه این طرح در مجلس گفت: واقعا شایسته نیست در راس این وزارتخانه افرادی فاقد تجربه و تخصص لازم قرار گیرند. این در حالیست که در برخی ادوار گذشته افرادی سکان داریم وزارتخانه بودند که تجربه و تخصص لازم را نداشتند. وی همچنین تصریح کرد تمام سطوح نظام بر این تغییر و اصلاح تاکید دارند و خاص و اراده نظام اسلامی بر این مبنا قرار داده شده است.

تعیین مجازات همکاری با رسانه‌های فارسی زبان وابسته به بیگانگان

نمایندگان مجلس در مصوبه‌ای، مجازات همکاری و پذیرش تبلیغات کالا و خدمات برای شبکه‌ها و رسانه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان وابسته به کارگزار بیگانه را تعیین کردند.
نمایندگان مجلس در جلسه علنی مجازی امروز (یکشنبه ۲۴ آبان ماه) و در ادامه بررسی جزییات طرح مقابله با نفوذ بیگانگان، با پیشنهاد الحاقی میثم ظهوریان، نماینده مشهد برای الحاق به ماده ۱۲ این طرح موافقت کردند.
طبق این مصوبه، هرگونه تعامل، همکاری، مشارکت و ارائه خدمات فنی، تبادل مالی و تجاری یا تولید و پذیرش تبلیغات کالا و خدمات برای شبکه‌ها و رسانه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان وابسته به کارگزار بیگانه در صورتی که مصداق مجازات شدیدتری نباشد، موجب شش ماه تا ۵ سال محرومیت از خدمات اجتماعی و جزای نقدی درجه سه خواهد بود.

خبر کوتاه

انفجار مهیب و غرق‌شدن دو نفتکش متخلف در تنگه هرمز

روابط عمومی نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: طی ساعات گذشته دو فروند نفتکش در مسیر غیرمجاز جنوبی تنگه هرمز با اصابت به مین دریایی دچار انفجار بسیار مهیبی شدند.
این نفتکش‌ها که با فریب و حمایت ارتش جنایتکار آمریکا، با خاموش نمودن تمامی سامانه‌های شناسایی و موقعیت‌یاب قصد عبور مخفیانه را داشتند، با اصابت به مین‌های دریایی بعد از یک انفجار بسیار شدید در آتش در حال سوختن هستند. شایان ذکر است یکی از این کشتی‌ها از نوع سوپرنفتکش حامل بیش از ۲ میلیون بشکه نفت خام بعد از انفجار و آتش‌سوزی بسیار شدید در آب‌های جنوبی خلیج فارس غرق شد. به صیادانی که در این مناطق مشغول صید هستند توصیه می‌شود برای جلوگیری از برخورد با لاشه غرق‌شده این نفتکش موضوعات ایمنی را مد نظر داشته باشند. نیروی دریایی سپاه ضمن هشدار به مالکان نفتکش‌ها، مدیران شرکت‌های کشتیرانی و خدمه شناورها نسبت به نزدیک نشدن به منطقه ممنوعه تنگه هرمز، اخطار می‌کند فریب ارتش متجاوز آمریکا را نخورید! تمامی شناورهای ناقض ترتیبات ایرانی تنگه هرمز که وارد منطقه ممنوعه و آلوده می‌شوند، سرنوشت‌شان اینگونه خواهد بود.

سومین جلسه شورای تنقیح سیاست‌های کلی نظام برگزار شد

سومین جلسه شورای تنقیح سیاست‌های کلی نظام، صبح یکشنبه ۲۴ آبان‌ماه، به ریاست عباسعلی کدخدایی، سرپرست دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، برگزار شد. در این جلسه که سیدمرتضی نبوی، رئیس دفتر هیئت عالی نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی نظام، سیدصمد موسوی خوشدل، حقوقدان و عضو هیئت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه، بهزاد پورسید، عضو حقوقدان شورای نگهبان و شورای راهبردی تنقیح قوانین کشور، محسن نجفی‌خواه، حقوقدان و جمعی از مدیران و کارشناسان دبیرخانه مجمع نیز حضور داشتند، گزارش مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی سیاست‌های کلی نظام درباره وضعیت تنقیحی سیاست‌های کلی ابلاغ‌شده ارائه و بررسی شد. این گزارش به موضوعاتی از جمله دسته‌بندی و طبقه‌بندی یکپارچه و موضوعی سیاست‌ها، شناسایی موارد تکرار، تداخل و تعارض، تعیین سیاست‌های ناسخ و منسوخ و نیز سیاست‌هایی که موضوعیت آن‌ها منتفی یا اهدافشان محقق شده است، می‌پرداخت. همچنین مواردی از سیاست‌های کلی که از حیث برخورداری از ویژگی کلی بودن، صراحت، شفافیت و استحکام نیازمند بررسی و اصلاح هستند، مطرح و پیشنهادهای اصلاحی در این زمینه بررسی شد. بررسی مفهوم سیاست کلی، تبیین شاخص‌ها و معیارهای تنقیح و ارزیابی اقدامات انجام‌شده در دبیرخانه مجمع برای تنقیح سیاست‌های کلی، از دیگر محورهای این جلسه بود.

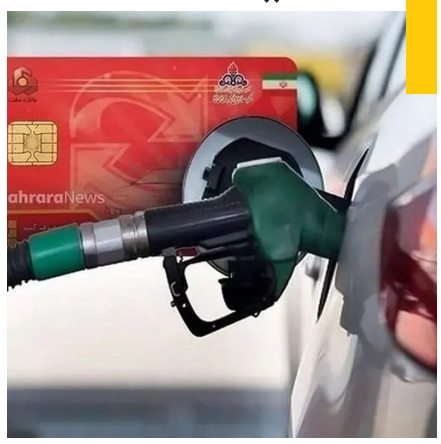
لاشه یک پهپاد در ارتفاعات نهاوند پیدا شد

معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استاندار همدان از پیدا شدن لاشه یک پهپاد در ارتفاعات شهرستان نهاوند خبر داد و گفت: یک کوهنورد موضوع را اعلام کرده و بررسی‌های فنی برای شناسایی نوع پهپاد و مشخص شدن زمان هدف قرار گرفتن آن در حال انجام است.

آخرین وضعیت طرح مدیریت تنگه هرمز

قشقاوی سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس با بیان اینکه بررسی‌های کارشناسی و حقوقی طرح مدیریت تنگه هرمز در کمیسیون به پایان رسیده است، گفت: مرکز پژوهش‌های مجلس و معاونت قوانین نیز نمایندگان خود را در جلسات بررسی داشته‌اند و در حال حاضر طرح در اختیار هیئت‌رئیسه مجلس قرار دارد. ما منتظریم در دستور کار صحن علنی قرار بگیرد تا مراحل تصویب آن طی شود. از نظر کمیسیون، ابعاد حقوقی و اجرایی طرح روشن است و کار بررسی آن به پایان رسیده است.

تصمیمات متناقض دولت درباره بنزین، نگران‌کننده است

نماینده مردم بابل در مجلس، با انتقاد به تصمیم جمع‌آوری کارت‌های آزاد جایگاه‌های عرضه سوخت و اظهارات اخیر برخی مسئولان دولتی، به‌ویژه اسماعیل سقاب اصفهانی، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی، این روند را موجب نگرانی و سردرگمی مردم و تشدید دغدغه‌های معیشتی دانست. حسن حسن‌نتاج صلحدار با تأکید بر ضرورت مدیریت مصرف انرژی، مقابله با قاچاق سوخت و صیانت از منابع ملی، گفت: پرسش اساسی این است که چرا به جای سیاست‌گذاری کارشناسی، منسجم، تدریجی و مبتنی بر اقناع عمومی، شاهد تصمیمات و اظهارنظرهایی هستیم که مستقیماً آرامش روانی جامعه و اطمینان مردم نسبت به آینده تأمین سوخت را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟

وی افزود: نمی‌توان اظهارات شتاب‌زده، موضع‌گیری‌های متناقض و سناریوهای محدودکننده را مطرح کرد و سپس انتظار داشت مردم بدون اعتراض، هزینه ناهماهنگی‌های مدیریتی و تصمیمات دولت را بپردازند. این نماینده مجلس با انتقاد از نحوه اطلاع‌رسانی برخی مسئولان در شرایط دشوار اقتصادی و معیشتی جامعه، اظهار کرد: به‌جای ارائه توضیحات دقیق، شفاف و اطمینان‌بخش، طرح موضوعات حساس و مبهم درباره سهمیه‌بندی و محدودیت عرضه سوخت به نگرانی عمومی دامن می‌زند. مسئولیت چنین اظهاراتی صرفاً متوجه گوینده نیست، بلکه کل هیئت دولت باید در قبال پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و روانی آن پاسخ‌گو باشد.

حسن‌نتاج گفت: برای افرادی که خودرو ابزار اصلی کسب درآمد و تأمین معاش آنان است، در صورت اتمام سهمیه اختصاص یافته، چه تدبیری اندیشیده شده است؟ آیا باید فعالیت اقتصادی خود را متوقف کنند یا هزینه بیشتری برای ادامه کار بپردازند؟ آیا آثار چنین تصمیماتی بر اشتغال، هزینه حمل‌ونقل، قیمت کالاها و خدمات و معیشت خانوارها پیش از اجرا بررسی شده است؟ عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس تأکید کرد: مدیریت انرژی با ایجاد نگرانی در جامعه و محدود کردن دسترسی مصرف‌کنندگان عادی به سوخت محقق نمی‌شود. اگر قاچاق سوخت و مصرف غیرمتعارف مسئله کشور است، باید با شناسایی منشأهای اصلی و اصلاح سازوکارهای ناکارآمد توزیع و نظارت، با آن مقابله کرد، نه اینکه هزینه آن به مردم تحمیل شود. حسن‌نتاج با اشاره به تکرار چنین روندی در موضوعات مختلف در دولت چهاردهم بیان کرد: نمی‌توان از مردم انتظار همراهی و تحمل سختی‌ها داشت، اما با موضع‌گیری‌های متناقض و تصمیمات مبهم، برنگرانی و بی‌اعتمادی عمومی افزود. مردم نباید هزینه ناهماهنگی مدیران، تصمیمات شتاب‌زده و آزمون‌وخطاهای سیاست‌گذاری را بپردازند.

موج خبر

آقای اتابک! خودروسازان همچنان گران می‌کنند

خبرگزاری فارس نوشت: درخواست یکی از خودروسازان بزرگ کشور برای افزایش قیمت خودرو، بار دیگر مسئله قدیمی صنعت خودرو را به صدر مطالبات مصرف‌کنندگان بازگردانده است؛ صنعتی که سال‌هاست با حمایت‌های دولتی و مجوزهای افزایش قیمت اداره می‌شود، اما همچنان در تولید خودروهای ایمن، کم‌مصرف و باکیفیت فاصله قابل‌توجهی با انتظارات مردم دارد. اکنون پرسش اصلی این است که آیا وزارت صمت در کنار موافقت با افزایش قیمت خودرو، ضمانتی برای تحقق وعده‌های خودروسازان و اصلاح عملکرد آنها نیز مطالبه می‌کند؟

بررسی عملکرد خودروسازان بزرگ کشور در هفت‌ماهه نخست امسال نشان می‌دهد مجموع تولید ایران‌خودرو، سایپا و پارس‌خودرو به ۳۳۲ هزار و ۸۵۷ دستگاه رسیده است؛ رقمی که در مقایسه با ۴۸۹ هزار و ۷۲۴ دستگاه در مدت مشابه سال گذشته، کاهش ۳۲ درصدی را نشان می‌دهد. در این میان، ایران‌خودرو نیز با تولید ۲۴۴ هزار و ۷۹۲ دستگاه، افت بیش از ۲۴ درصدی را تجربه کرده است؛ آن هم در شرایطی که این شرکت طی سال گذشته چند مرحله افزایش رسمی قیمت را پشت سر گذاشت و در خرداد امسال نیز قیمت محصولاتش تا حدود ۴۰ درصد افزایش یافت. اکنون نیز این شرکت درخواست افزایش ۵۵ درصدی قیمت محصولات خود را مطرح کرده است.

این ارقام نشان می‌دهد افزایش قیمت‌ها، دست‌کم تاکنون، نتوانسته است به افزایش متناسب تولید منجر شود. از سوی دیگر، انتقال مدیریت ایران‌خودرو به بخش خصوصی در بهمن ۱۴۰۳ نیز تاکنون به تحول قابل‌مشاهده‌ای در تیراژ تولید و تنوع محصولات منجر نشده است؛ موضوعی که ضرورت ارزیابی دقیق‌تر عملکرد مدیریتی و نتایج خصوصی‌سازی را دوچندان می‌کند. سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در بازدید از سایپا تأکید کرد: دولت حداکثر حمایت ممکن را از تولیدکنندگان به عمل خواهد آورد، اما در مقابل انتظار دارد خودروسازان با افزایش تولید، ارتقای کیفیت و تسریع در ایفای تعهدات، پاسخگوی انتظارات مردم باشند.

این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که حمایت از خودروسازان و فراهم کردن زمینه افزایش قیمت محصولات، همواره از محورهای سیاست‌گذاری در صنعت خودرو بوده است، اما آنچه کمتر به چشم می‌آید، وجود سازوکارهای الزام‌آور برای تحقق وعده‌های تولیدکنندگان است. در واقع، اگر افزایش قیمت‌ها برای جبران هزینه‌های تولید و ادامه فعالیت خودروسازان ضروری تشخیص داده می‌شود، انتظار می‌رود در مقابل آن نیز شاخص‌های مشخصی برای افزایش تولید، ارتقای کیفیت، کاهش مصرف سوخت و بهبود ایمنی خودروها تعیین شود؛ شاخص‌هایی که تحقق آنها قابل ارزیابی باشد و صرفاً در حد توصیه و انتظار باقی نماند؛ به‌ویژه آنکه کیفیت و ایمنی همچنان حلقه گمشده خودروهای داخلی است.

«نوبنیاد» از حذف حق عائله‌مندی زنان بازمانده تا تبلیغات ۱۵۰۰ میلیاردی شستا گزارش می‌دهد

هزینه از جیب بازنشستگان به اسم شرایط جنگی

دولت چهاردهم گرانی‌ها را به گردن جنگ، محاصره اقتصادی و هزینه‌های مقابله با آمریکا می‌اندازد اما، بررسی تصمیمات و عملکرد بخش‌های دولت و دستگاه‌ها نشان می‌دهد کشور با ناکارآمدی مدیریتی در دولت چهاردهم و سیاست‌های نادرست در شرایط جنگی مواجه است. یکی از این موارد به سازمان تأمین اجتماعی و شرکت سرمایه‌گذاری این سازمان (شستا) برمی‌گردد.

هادی مولایی
روزنامه‌نگار

سازمان تامین اجتماعی که اخیراً پرداخت برخی مزایای حمایتی بازنشستگان و بازماندگان (حق عائله‌مندی زنان بازمانده) را قطع یا تغییر داده و هم‌زمان داروخانه‌ها نیز از تأخیر طولانی تامین اجتماعی در پرداخت مطالبات خود خبر می‌دهند. این در حالی است که شستا به عنوان نهاد سرمایه‌گذار تامین اجتماعی طی دو سال گذشته ۱۵۰۰ میلیارد تومان صرف هزینه‌های تبلیغاتی کرده و اخیر وارد فعالیت‌های غیرمرتبط از جمله فیلم‌سازی شده است. شستا برای رونمایی از دو مجموعه مستندش مراسمی برگزار کرد که یوسف پزشکیان، فرزند مسعود پزشکیان نیز در این مراسم حضور داشت.

یکی از اتفاقاتی که در روزهای اخیر با واکنش مواجه شده، قطع حق عائله‌مندی و حق اولاد برخی زنان بازمانده تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی است. این سازمان با بازنگری در وضعیت مستمری‌بگیران، پرداخت حق عائله‌مندی به زنان بازمانده را متوقف کرد. استدلال سازمان این است که حق عائله‌مندی به بیمه‌شده اصلی تعلق داشته و با فوت او، این عنوان برای بازمانده برقرار نمی‌ماند. این تصمیم در شرایطی اتخاذ شده که برآورد هزینه برقراری این حمایت برای مشمولان حدود یک هزار میلیارد تومان برآورد شده است؛ در حالی طی دو سال گذشته و براساس ارقام منتشرشده از صورت‌های مالی، هزینه تبلیغات شستا به ۱۵۰۰ میلیارد تومان رسیده است. هرچند مدیرعامل شستا در توضیح آن گفته بود که این هزینه مربوط به ۱۸۶ شرکت زیرمجموعه بوده و نباید آن را هزینه تبلیغات ستاد مرکزی شستا تلقی کرد.

با این حال، حتی اگر این هزینه‌ها مربوط به شرکت‌های زیرمجموعه شستا باشد، پرسش درباره ضرورت، بازده اقتصادی و اولویت آنها همچنان پابرجاست و تامین اجتماعی نمی‌توانست با بخشی از این هزینه از زنان سرپرست خانوار آن هم در شرایط تورمی و جنگی حمایت کند. این در حالی است که صورت‌های مالی شستا از افزایش ۷۱ درصدی زیان خالص آن حکایت دارد؛ زیانی که از حدود ۲۳۰۰ میلیارد تومان در دوره ۹ ماهه منتهی به اسفند ۱۴۰۳ به حدود ۳۹۰۰ میلیارد تومان در دوره مشابه سال ۱۴۰۴ رسیده است. افزایش ۷۶ درصدی هزینه‌های مالی نیز از مهم‌ترین دلایل رشد زیان است.

پول برای تبلیغات هست، اما برای خانواده کارگر نیست

محسن باقری، نماینده کارگران در شورای عالی کار، با انتقاد از نحوه هزینه‌کرد منابع در شستا، خواستار ورود دستگاه‌های نظارتی و قوه قضائیه به عملکرد این مجموعه شده است. او با اشاره به اینکه خانواده کارگران با مشکل معیشتی مواجه هستند، می‌گوید: در شرایطی که سازمان تأمین اجتماعی برای پرداخت مطالبات درمانی، بیمه تکمیلی و ارائه خدمات به کارگران و بازنشستگان با مشکل مواجه است و می‌شنویم که شستا فیلم مستند تولید کرده یا در حوزه فیلم‌سازی ورود کرده است. باقری افزود: سازمان تأمین اجتماعی اعلام می‌کند مشکلات زیادی دارد و حتی برای پرداخت هزینه بیمه تکمیلی نیز منابع کافی در اختیار ندارد تا مطالبات بیمه‌ها و سایر بخش‌ها را پرداخت کند و از سوی دیگر، با تأخیر معنادار ۱۰ ماهه در پرداخت مطالبات مواجه هستیم. عضو شورای عالی کار با اشاره به هزینه‌های تبلیغاتی و حذف حق عائله‌مندی بازماندگان گفت: بحث عائله‌مندی بازماندگان که قطع شد، در مجموع برای سازمان تامین اجتماعی یک هزار میلیارد تومان هزینه داشت، اما در مقابل از هزینه‌کرد ۱۵۰۰ میلیارد تومانی در حوزه‌های مختلفی مانند تبلیغات و موارد دیگر توسط شستا صحبت می‌شود. باقری بر ضرورت شفافیت عملکرد شستا تأکید کرد و ادامه داد: متأسفانه نه جامعه کارگری و نه بازنشستگان اطلاع دقیقی از نحوه هزینه‌کرد منابع این مجموعه ندارند. او خواستار ورود دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور به این موضوع شد

بدهی ۷۶ همتی تامین اجتماعی به داروخانه‌ها

یکی دیگر از ابعاد عملکرد تأمین اجتماعی، وضعیت مطالبات داروخانه‌ها و مراکز درمانی است؛ موضوعی که مستقیماً با سلامت مردم ارتباط دارد. تأخیر طولانی در پرداخت مطالبات بیمه‌ای، قدرت خرید داروخانه‌ها را کاهش داده و حتی در مواردی باعث شده دارو با وجود موجود بودن در شرکت‌های پخش، به دلیل کمبود نقدینگی در قفسه داروخانه‌ها قرار نگیرد. محمد منفرد، نایب‌رئیس انجمن داروسازان ایران در باره گفت: مطالبات داروخانه‌ها از بیمه سلامت مربوط به مهرماه سال گذشته همچنان پرداخت نشده و این تأخیر باعث شده قدرت خرید داروخانه‌ها به‌شدت کاهش پیدا کند. او افزود: در زمان خرید داروها، نرخ ارز حدود ۶۰ تا ۷۰ هزار تومان بود، اما اگر امروز همان مبالغ به صندوق داروخانه‌ها بازگردد، با آن فقط می‌توانیم یک چهارم یا یک پنجم همان داروها را دوباره خریداری کنیم و در قفسه‌های داروخانه قرار دهیم.

هادی احمدی، سخنگوی انجمن داروسازان نیز با اشاره به انباشت مطالبات و ناتوانی داروخانه‌ها در تأمین دارو، گفت: قیمت دارو به‌طور متوسط حدود ۳۰۰ درصد گران شده است، اما در این شرایط سازمان‌های بیمه‌گر باید پای کار بیایند و افزایش قیمت دارو را پوشش دهند. او با بیان اینکه عمق بدهی سازمان‌های بیمه‌گر به بیش از ۱۰ ماه رسیده است، افزود: در حال حاضر، مجموعه داروخانه‌های کشور بیش از ۷۶ همت از سازمان‌های بیمه‌گر و سازمان هدفمندی طلب دارند. سخنگوی انجمن داروسازان با اشاره به ادعای سودده بودن شستا و مجموعه‌های وابسته به تأمین اجتماعی گفت: بحث ما این است که سازمانی که شستا را دارد، سازمانی که کارخانه‌های تولید دارو، کارخانه‌های توزیع، شبکه‌ای بسیار قوی، اقتصاد قوی و فعالیت هتل داری دارد، چرا باید زیان‌ده باشد. خودشان اعلام کرده‌اند سودده هستند و مطالبات را پرداخت کنند. اگر سودده هستیم، چرا مطالبات بخش دارو و درمان پرداخت نمی‌شود و چرا مردم گرفتار شده‌اند.

احمدی گفت: در حال حاضر، مراکز خود تأمین اجتماعی که باید دارو را به صورت رایگان به بیمار بدهند، اغلب داروها را ندارند. یعنی تعدادی از داروهای روتین را به بیماران می‌دهند، اما درباره داروهای موردنیاز مانند انسولین می‌گویند از بیرون تهیه کنید. البته دارو در شرکت‌های پخش وجود دارد، اما دارو خانه به دلیل نداشتن توان مالی نمی‌تواند آن را خریداری کند. در حال حاضر انسولین وجود دارد، اما داروخانه نمی‌تواند آن را بخرد؛ زیرا باید دارو را نقدی خریداری کند و در اختیار بیمه شده قرار دهد، در حالی که مطالبات خود را از بیمه‌ای دریافت می‌کند که پرداخت آن ۱۰ ماه طول می‌کشد.

قرار بود مشکلات مردم را حل کنید نه...

مسعود پزشکیان، رئیس جمهور، دیروز در مراسم گرامیداشت روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار با انتقاد از مدیران بی‌توجه به مشکلات مردم گفت: «کسی که مسئولیت می‌پذیرد، اگر به فکر مردم نباشد، حضورش در آن جایگاه بیهوده است و در واقع عمر خود را تلف می‌کند. ما باید مشکلات مردم را حل کنیم.» خطاب به آقای پزشکیان باید گفت که مسئله امروز فقط بی‌توجهی برخی مسئولان به مشکلات مردم نیست، زیرا در دولت چهاردهم با مدیرانی مواجه هستیم که به‌جای حل مشکلات، هرروز مسئله تازه‌ای پیش پای مردم می‌گذارند. قرار بود مسئولان مشکلات مردم را حل کنند، نه اینکه با تصمیم‌های خود بر مشکلاتشان بیفزایند. در تأمین اجتماعی، پرداخت برخی مزایای حمایتی بازنشستگان و بازماندگان متوقف می‌شود و داروخانه‌ها ماه‌ها در انتظار دریافت مطالبات خود می‌مانند و کمبود دارو در داروخانه شکل می‌گیرد اما در سوی دیگر، هزینه‌هایی انجام می‌شود که ضرورت آن جای سوال دارد. در اینجا نقش رئیس جمهور چیست و آیا نباید مدیران ناکارآمد را برکنار و از منافع میلیون‌ها کارگر و بازنشسته صیانت کند.

در چنین شرایطی، مسئولان دولت چهاردهم و برخی مشاوران رئیس جمهور، جنگ و محاصره اقتصادی را از عوامل اصلی فشار بر معیشت مردم و گرانی معرفی می‌کنند. بدون تردید جنگ و تحریم بر درآمدهای ارزی، تجارت و تولید اثر می‌گذارد، اما کارشناسان تصمیمات دولت چهاردهم را از ابتدا تا کنون عامل اصلی شرایط کنونی می‌دانند و می‌گویند دولت نه تنها برنامه اقتصادی آن هم در شرایط جنگی ندارد بلکه حل مشکلات را در گران‌سازی می‌داند و این سیاست را ابتدا تا امروز در پیش گرفته است. پرسش اینجاست که اگر جنگ موجب مشکلات شده، چرا باید هزینه آن از جیب کارگران، بازنشستگان، زنان بازمانده و بیماران پرداخت شود؟ در شرایطی سازمان تأمین اجتماعی برای پرداخت مطالبات داروخانه‌ها و حمایت‌های معیشتی با مشکل مواجه است، چرا درباره هزینه‌های تبلیغاتی و نحوه عملکرد و پرداخت حقوق مدیرانش پاسخگو نیست؟ سازمان تأمین اجتماعی یک بنگاه اقتصادی خصوصی متعلق به مدیران نیست بلکه منابع آن از حق بیمه کارگران شکل گرفته و مدیران آن امانت‌دار این منابع هستند.

رئیس مجلس بالاخره از ناکارآمدی مدیریت اقتصادی دولت انتقاد کرد؛

مجلس تماشاگر گرانی‌ها و ناکارآمدی‌های دولت نباشد

رئیس مجلس شورای اسلامی، روزگذشته در نطق پیش از دستور خود در نشست علنی مجلس، از وضعیت نامناسب مدیریت اقتصادی و مشکلات معیشتی مردم سخن گفت و تأکید کرد که تورم، بیکاری و نوسانات قیمت با سخنرانی و بخشنامه حل نمی‌شود. او چندنرخی بودن کالاهای مشابه را ناشی از ضعف نظارت بربازار دانست و از سه کمیسیون تخصصی مجلس خواست گزارش نظارتی درباره معرفی مقصران عدم نظارت بر قیمت‌ها تهیه کنند.

نیما سهیلی
روزنامه‌نگار

اظهارات محمدباقر قالیباف در شرایطی عنوان شد که اقتصاد کشور با تورم بسیار بالا به دلیل تصمیمات دولت، نوسانات نرخ ارز، افزایش هزینه‌های زندگی و بی‌ثباتی قیمت کالاهای اساسی دست‌وپنجه نرم می‌کند؛ شرایطی که مسئولیت مجلس را در قبال معیشت مردم دوچندان کرده است. قالیباف می‌گوید: «اصلی‌ترین نبرد ما در کنار میدان نظامی، میدان تولید و معیشت مردم است. تورم، بیکاری و نوسانات قیمت، مسائلی نیستند که با سخنرانی یا بخشنامه حل شوند. حفاظت تمام‌عیار از سفره مردمی که بیش از ۸ ماه مقابل یکی از بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ مقاومت کرده‌اند، کمترین و بدیهی‌ترین وظیفه همه ما مسئولان است.» قالیباف افزود: «اگر گاهی به دلیل تورم، افزایش قیمت یک کالا اجتناب‌ناپذیر است، چندنرخی بودن یک کالای مشابه به هیچ وجه به تورم ارتباطی ندارد و ناشی از عدم نظارت بربازار است.» رئیس مجلس سپس از کمیسیون‌های صنایع و معادن، حقوقی و قضایی و اقتصادی خواست گزارشی درباره معرفی مقصران عدم نظارت بر قیمت‌ها و بازار تهیه کنند.

این سخنان اذعان صریح رئیس مجلس به نامناسب بودن وضعیت اقتصادی و ناکافی بودن شیوه‌های فعلی مدیریت توسط دولت دانست اما اعتراف به مشکلات اقتصادی و بیان ضرورت حفاظت از سفره مردم، زمانی ارزش عملی پیدا می‌کند که به تصمیم، اقدام و پاسخ خواهی از دولت و دستگاه‌های اجرایی منتهی شود. در حالی که دولت برنامه مؤثر و روشنی برای مهار تورم، کنترل بازار ارز و بازگرداندن ثبات به اقتصاد ندارد و آثار تصمیمات اقتصادی به‌صورت روزانه در زندگی مردم نمایان می‌شود. در این شرایط مجلس نمی‌تواند با صدور مأموریت برای تهیه چند گزارش نظارتی، مسئولیت خود را انجام‌شده تلقی کند.

مشکل امروز اقتصاد کشور تنها افزایش قیمت‌ها نیست؛ بلکه فقدان یک برنامه منسجم و قابل ارزیابی برای مدیریت اقتصاد نیز به نگرانی‌ها افزوده است. در حوزه ارز، کالاهای اساسی، انرژی و بنزین، تصمیمات و اظهارنظرهای پراکنده جای یک نقشه راه روشن را گرفته است. دولت چهاردهم باید مشخص کند برای کنترل تورم، حفظ ارزش پول ملی، تأمین مواد اولیه تولید و حمایت از قدرت خرید خانوارها چه برنامه‌ای دارد و هریک از این برنامه‌ها با چه زمان‌بندی و شاخصی اجرا خواهد شد. در چنین شرایطی، مجلس به‌عنوان نهاد قانون‌گذار و ناظر نمی‌تواند صرفاً منتظر بماند تا دولت برنامه‌ای ارائه کند یا کمیسیون‌های تخصصی گزارشی تهیه کنند، هرچند باید سهم دولت مسعود پزشکیان در مشکلات کنونی مشخص شود و مجلس باید این گزارش را بدون درنظرگرفتن ملاحظات با دولت به مردم ارائه دهد. مردم حق دارند از وکلای خود بشنوند که علت گرانی‌ها چیست؟ نمایندگان مجلس وکیل مردم هستند و وظیفه دارند در برابر سیاست‌های ناکارآمد، ترک فعل دستگاه‌های اجرایی و تصمیماتی که هزینه آن مستقیماً به خانوارها منتقل می‌شود، از ابزارهای قانونی خود استفاده کنند.

مجلس طی ماه‌های گذشته، در حالی که مشکلات اقتصادی و معیشتی تشدید شده، باید نقش فعال‌تری در پیگیری مطالبات مردم ایفا می‌کرد. نظارت پارلمانی به معنای برگزاری نشست، صدور بیانیه، درخواست گزارش و بیان گلایه از وضعیت موجود نیست، هرچند مجلس طی چند ماه تعطیل بود و جلسات کنونی هم به صورت مجازی برگزار می‌شود. با این حال نظارت زمانی معنا پیدا می‌کند که وزیر دولت احضار شود، درباره عملکرد خود توضیح دهد، برای اصلاح وضعیت مهلت مشخص دریافت کند و در صورت بی‌عملی، با ابزارهای قانونی مجلس مواجه شود.

چرا مجلس ضرب‌الاجل تعیین نکرد؟

تفاوت برخورد قالیباف با دولت سیزدهم و دولت چهاردهم، یکی از موضوعاتی مهم و انتقادی امروز از بهارستان‌نشینان است که در بررسی عملکرد نظارتی رئیس مجلس اهمیت دارد. اردیبهشت ۱۴۰۳، زمانی که بازار ارز با نوساناتی اندکی مواجه بود، قالیباف در جلسه بررسی مسائل ارزی با حضور تیم اقتصادی دولت شهید رئیسی، ادبیاتی به‌مراتب تند و صریح‌تر به کار برد. او در جلسه پنجم اردیبهشت ۱۴۰۳ خطاب به اعضای تیم اقتصادی دولت گفت: «ما دنبال تکرار جلسات نیستیم و جلسه سومی وجود ندارد. تا روز یکشنبه برای دریافت برنامه دولت منتظر می‌مانیم، اگر برنامه و سیاست ارزی دولت ارائه نشود، مجلس جلسه خواهد گذاشت و طرح خود را ارائه می‌کند.» اکنون در دولت چهاردهم، با وجود مشکلات گسترده اقتصادی و افزایش فشار بر معیشت مردم، انتظار می‌رود همان منطق نظارتی و مطالبه‌گری درباره عملکرد تیم اقتصادی دولت چهاردهم به کار گرفته شود، اما مجلس در برابر دولت چهاردهم به جلسات کارشناسی و توصیه‌های عمومی بسنده می‌کند که در راستای شعار وفاق است.

بی‌برنامگی و اقتصاد رها شده

وحید احمدی عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس نیز دیروز گفت: برخی مسئولان اقتصادی توانایی ارائه و اجرای برنامه‌ای کارآمد و متناسب با شرایط امروز کشور را ندارند و تیم اقتصادی دولت برنامه موثری برای کنترل تورم و حفظ ارزش پول ملی ارائه نکرده و بانک مرکزی نیز تورم سالانه ۷۰ تا ۸۰ درصدی را به‌عنوان وضعیتی پذیرفته‌شده تلقی می‌کند، بدون آنکه راهکار مشخصی برای مدیریت بازار ارز داشته باشد. وی با طرح این پرسش که آیا شرایط موجود بیانگر بی‌برنامگی و رهاشدگی اقتصاد نیست، افزود: آقای پزشکیان تا فرصت باقی است، تیم اقتصادی دولت را با نیروهایی قوی، مردم‌باور، آشنا به مبانی اقتصاد و دلسوز مردم جایگزین کنید چراکه در صورت تداوم این وضعیت، آسیب‌های بیشتری به پیکره اقتصاد کشور وارد خواهد شد.

مجلس در برابر اقتصاد رهاشده چه کرد؟

رئیس مجلس دیروز با اشاره به نگرانی مردم از اظهارنظرهای مکرر درباره بنزین گفت: «بنزین و ناترازی انرژی، یک موضوع فنی و ملی است که با خرد جمعی، کار کارشناسی، رسیدن به تصمیمات بهینه و قطعی و همراهی مردم حل می‌شود.» او تأکید کرد: «هر تصمیمی در این زمینه باید با اقناع افکار عمومی و به‌گونه‌ای باشد که کمترین فشار را بر مردم شریفمان وارد کند و لازم است متولیان این حوزه، حساسیت و اهمیت این موضوع را بیش از دیگران درک کنند و از مواضع و اظهارنظرهای مداوم جداً پرهیز کنند.»

تأکید بر اقناع افکار عمومی و پرهیز از تصمیمات ناگهانی، اصل قابل قبولی است، اما مواجهه با مسئله بنزین نمی‌تواند به توصیه اخلاقی به دولت برای کنترل اظهارنظرها محدود شود. اظهارنظر معاون پزشکیان جامعه را نگران و ملتهب کرد. هرچند ناترازی بنزین، مسئله‌ای چندوجهی است که به تولید، مصرف، قیمت‌گذاری، قاچاق، کیفیت خودروها، حمل‌ونقل عمومی و سیاست‌های حمایتی ارتباط دارد با این حال هر تصمیمی در این حوزه باید در چارچوب یک برنامه روشن و با ارزیابی آثار آن بر زندگی مردم گرفته شود. اگر قرار است تصمیمی درباره قیمت یا سهمیه بنزین گرفته شود، مجلس باید از جزئیات برنامه دولت مطلع باشد، آثار اقتصادی و اجتماعی آن را بررسی کند و بر اجرای تعهدات دولت نظارت داشته باشد. توصیه به دولت برای اقناع مردم، جایگزین مسئولیت قانونی مجلس نمی‌شود. مردم برای شنیدن توصیف مشکلات به مسئولان مراجعه نمی‌کنند؛ آنها از دولت و مجلس انتظار دارند برای حل مشکلات تصمیم بگیرند و هزینه بی‌عملی مدیران را از جیب خانوارها پرداخت نکنند. اکنون نوبت آن است که این مسئولیت در قالب اقدام مشخص، پاسخ‌خواهی و نظارت مستمر از سوی مجلس پیگیری شود. در غیر این صورت، مأموریت کمیسیون‌ها برای معرفی مقصران نیز به یکی دیگر از گزارش‌هایی تبدیل خواهد شد که نه قیمت‌ها را کنترل می‌کند، نه قدرت خرید مردم را افزایش می‌دهد و نه مسئولی را بابت عملکرد خود پاسخ‌گو می‌سازد.

وفاق نباید به معنای تعطیلی نظارت باشد

یکی از مهم‌ترین وظایف مجلس، نظارت بر عملکرد دولت است؛ وظیفه‌ای همگان امروز از خانه ملت انتظار دارند. همراهی با دولت نباید به معنای چشم‌پوشی از ضعف‌های مدیریتی و ترک فعل مسئولان باشد. اتفاقاً نظارت مؤثر می‌تواند از انباشت مشکلات و تحمیل هزینه‌های بیشتر به مردم جلوگیری کند. امروز رئیس به‌درستی می‌گوید تورم با سخنرانی و بخشنامه حل نمی‌شود؛ اما همین منطق درباره نظارت مجلس نیز صدق می‌کند. نظارت با نطق، تذکر و مأموریت دادن برای تهیه گزارش محقق نمی‌شود. مجلس باید برای دولت برنامه و زمان تعیین کند، مسئولان را به پاسخ‌گویی وادارد و درصورت بی‌نتیجه ماندن پیگیری‌ها، از ابزارهای قانونی خود استفاده کند.

نبض اقتصاد

سازمان برنامه مانع پرداخت بدهی ۴ میلیارد یورویی واردکنندگان

بیش از ۲۰ ماه از معوقات ارزی واردکنندگان کالاهای اساسی می‌گذرد؛ در حالی که مطالبات ۴ میلیارد یورویی این بخش به تأیید دستگاه‌های مسئول رسیده، تشکل‌های واردکننده از مانع‌تراشی سازمان برنامه و بودجه در اجرای دستور رئیس جمهور برای تسویه بدهی‌ها خبر می‌دهند. تشکل‌های واردکننده کالاهای اساسی در نامه صریح و مفصلی به مسعود پزشکیان رئیس جمهور، از سنگ‌اندازی سازمان برنامه و بودجه در پرداخت مطالبات ارزی ۲۰ ماهه حدود ۱۰۰۰ شرکت واردکننده کالای اساسی شکایت کردند. در این نامه، سید حمید پورمحمدی رئیس سازمان برنامه و بودجه، عامل اصلی بلاتکلیفی مطالبات ارزی معرفی شده و تشکل‌ها از ترک فعل و سنگ‌اندازی این سازمان در اجرای تعهدات دولت، شکایت کرده‌اند.

نامه تشکل‌ها نشان می‌دهد که با وجود گذشت بیش از ۲۰ ماه از این مطالبات، همچنان اختلاف میان دستگاه‌های دولتی مانع تعیین تکلیف کامل بدهی‌ها شده است. رقم مطالبات واردکنندگان معادل ۴ میلیارد و ۷۰ میلیون یورو است که پس از بررسی گزارش‌های وزارت جهاد کشاورزی، بانک مرکزی و گمرک، در معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد احصا و تأیید شده است. این مطالبات مربوط به بیش از ۷۵۰ شرکت واردکننده است؛ هرچند تشکل‌ها در نامه جدید خود تعداد شرکت‌های درگیر را حدود هزار شرکت اعلام کرده‌اند. نقطه اصلی اختلاف در این پرونده، تأمین منابع و سازوکار پرداخت بدهی‌هاست. واردکنندگان تأکید دارند که فرآیند واردات کالاهای اساسی، از ورود محموله تا تأیید دستگاه تنظیم بازار و ثبت اطلاعات گمرکی، در سامانه‌های نظارتی دولت انجام شده است. با این حال، به گفته تشکل‌ها، سازمان برنامه و بودجه تعهدات مربوط به واردات یک‌ساله از دی‌ماه ۱۴۰۳ تا دی‌ماه ۱۴۰۴ را از فرآیند جاری پرداخت‌ها جدا کرده و بیش از ۲۰ ماه است که این مطالبات تسویه نشده است.

در این نامه خطاب به پزشکیان آمده است: دستگاهی که مسئول نظارت بر منابع و مصارف کشور است چرا منابع کافی ارزی را در بودجه سال ۱۴۰۴ متناسب با نیاز دستگاه مسئول پیش‌بینی نکرده بود؟ چرا لایحه ترمیم بودجه را به مجلس نبرد؟ تشکل‌ها تاکید کرد: بانک مرکزی حداکثر ۲۰ روز بعد از واردات کالا و تأیید دستگاه مسئول تنظیم بازار، ارز واردکننده را پرداخت می‌کند، ولی سازمان برنامه و بودجه ارز مربوط به واردات یک سال را جدا می‌کند و بیش از ۲۰ ماه تعهدات ارزی دولت به بخش خصوصی را نادیده می‌گیرد. پزشکیان ۲۲ تیرماه امسال به تیم اقتصادی دولت دستور داد ۵۰ درصد مطالبات واردکنندگان کالاهای اساسی به‌صورت علی‌الحساب پرداخت شود. با این حال، اختلاف نظر رئیس سازمان برنامه و بودجه با سایر دستگاه‌های مسئول، مانع اجرای این تصمیم شده و با گذشت ۱۲۵ روز از دستور رئیس جمهور، پرداخت مطالبات همچنان اجرا نشده است. این در حالی است مطالبات ۴.۰۷ میلیارد یورویی پس از بررسی دستگاه‌های مسئول تأیید و جمع‌بندی برای تصمیم‌گیری درباره تأمین منابع از صندوق توسعه ملی یا سایر منابع در دسترس، به هیأت وزیران و شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا ارسال شد؛ بنابراین، موضوع اصلی همچنان تأمین منابع و نهایی شدن سازوکار پرداخت است.

تشکل‌ها در نامه خود تأکید کرده‌اند که وجود پرونده تخلف برای برخی شرکت‌ها نباید بهانه‌ای برای توقف پرداخت مطالبات سایر واردکنندگان باشد. آنها با استناد به نامه سازمان بازرسی کل کشور اعلام کرده‌اند شرکت‌های متخلف به تعزیرات معرفی شده‌اند و پرداخت ارز محموله‌های شرکت‌های دارای پرونده تخلف، به میزان تخلف انتسابی، تا صدور رأی نهایی متوقف شده است.

اکنون با وجود تأیید اصل مطالبات از سوی دستگاه‌های مسئول، توپ تعیین تکلیف بدهی ۴ میلیارد یورویی در زمین دولت و سازمان برنامه و بودجه است. تداوم این وضعیت، سرمایه در گردش شرکت‌های تأمین‌کننده نهاده‌های دامی، روغن، برنج و سایر کالاهای ضروری را تحت فشار قرار می‌دهد و هزینه تأخیر دولت در ایفای تعهداتش را به زنجیره تولید و در نهایت سفره مردم منتقل می‌کند.

یادداشت

خیابان‌های اروپا آرام نمی‌گیرند

محسن پوردادفر
روزنامه‌نگار

خیابان‌های اروپا در روزهای اخیر بار دیگر صحنه اعتراضات گسترده علیه سیاست‌های اقتصادی، نظامی و خارجی دولت‌ها شده است. از اعتصاب سراسری اسپانیا و راهپیمایی‌های ضددولتی فرانسه تا اعتراضات جوانان آلمانی علیه سربازی اجباری و تجمعات ضداسرائیلی در انگلیس و ایرلند، موج تازه‌ای از نارضایتی در قاره سبز شکل گرفته است. افزایش هزینه‌های زندگی، بحران مسکن، کاهش خدمات عمومی و حمایت دولت‌های اروپایی از سیاست‌های نظامی اسرائیل، محورهای اصلی این اعتراضات بوده‌اند. تحولاتی که شکاف میان مطالبات شهروندان و اولویت‌های دولت‌های اروپایی را بار دیگر آشکار کرده است.

فرانسه روز شنبه شاهد پنجمین هفته متوالی اعتراضات گسترده بود. براساس آمار وزارت کشور، ۱۰۶ هزار نفر در ۱۳۷ تجمع اعتراضی شرکت کردند که ۲۴ هزار نفر از آنان در پاریس حضور داشتند. اتحادیه‌های دانشجویی شمار شرکت‌کنندگان را ۲۰۰ هزار نفر اعلام کردند.

اعتراضات علیه گرانی، کاهش قدرت خرید، مشکلات نظام آموزشی و خشونت پلیس برگزار شد. معترضان همچنین با طرح پیشنهادی افزایش حمایت قانونی از مأمورانی که از سلاح استفاده می‌کنند، مخالفت کردند.

در پاریس پلاکاردهایی با مضامین «کمک اضطراری به معیشت» و «عدالت، صلح و کرامت» دیده شد. درگیری‌های پراکنده نیز به بازداشت ۲۱۹ نفر در سراسر فرانسه انجامید.

همچنین اسپانیا شاهد نخستین اعتصاب عمومی گسترده در ۱۴ سال گذشته بود. اتحادیه‌های کارگری اعلام کردند بیش از سه میلیون نفر در اعتراضات و اعتصاب‌ها شرکت کردند.

افزایش بهای مسکن، اجاره‌بها و کاهش قدرت خرید، از مهم‌ترین دلایل اعتراض بود. در مادرید و بارسلون، معترضان با شعار «دستمزد، مسکن، قیمت‌ها» خواستار تغییر سیاست‌های اقتصادی شدند.

درگیری‌های شبانه با پلیس، به‌ویژه در بارسلون و مادرید، به بازداشت دست‌کم ۱۱۵ نفر انجامید. از سوی دیگر، ده‌ها هزار پرتغالی در بیش از ۳۰ شهر تظاهرات کردند. شعار اصلی آنان این بود: «اجازه نمی‌دهیم حق مسکن را از ما بدزدند.» همچنین معترضان دولت را به ناکامی در کنترل بازار مسکن و حمایت ناکافی از مستأجران متهم کردند.

در برلین نیز حدود ۱۲۰۰ نفر در تظاهرات جنبش جوانان «نسل زد تعیین می‌کند» شرکت کردند. مخالفت با سربازی اجباری، افزایش هزینه‌های زندگی، کاهش بودجه آموزش و گسترش سیاست‌های نظامی از محورهای اصلی تجمع بود. در جریان اعتراض، شعارهایی علیه صدراعظم آلمان و اسرائیل نیز سر داده شد.

در دوبلین نیز هم‌زمان با نشست رهبران اروپایی در ۱۲ نوامبر، معترضان طرفدار فلسطین به خیابان آمدند و خواستار تحریم اسرائیل و پایان همکاری‌های تجاری با تل‌آویو شدند. شعارهای «رهبران اروپا، دستانتان به خون آلوده است»، «دولت ایرلند، دستانتان به خون آلوده است» و «خانه می‌خواهیم، نه بمب» در میان تجمع‌کنندگان شنیده شد.

یک روز بعد، فعالان حامی فلسطین مقابل وزارت خارجه انگلیس در لندن تجمع کردند و با شعار «عدالت می‌خواهیم، اقدام می‌خواهیم، تحریم می‌خواهیم» خواستار افزایش فشار بر اسرائیل شدند.

اگرچه انگیزه و ابعاد تجمعات در کشورهای مختلف یکسان نیست، ادامه اعتصاب‌ها و راهپیمایی‌ها نشان می‌دهد نارضایتی اجتماعی در بخش‌هایی از قاره همچنان پابرجاست. نارضایتی‌ای که با وعده‌های اقتصادی و بیانیه‌های سیاسی به‌آسانی پایان نمی‌یابد.

بین الملل

یمن: عناصر سعودی به سمت عدن گریختند

یک منبع نظامی وابسته به نیروهای مسلح یمن عقب‌نشینی و فرار مزدوران وابسته به عربستان سعودی از حومه باب المندب و ذوباب پس از محاصره آنها را تأیید کرد.

این منبع در بیانیه‌ای به خبرگزاری یمن (سبأ) اعلام کرد: عناصر وابسته دشمن سعودی از حومه ذوباب و باب المندب پس از محاصره آنها گریختند. این نیروهای شکست خورده، مواضع و خطوط لجستیکی خود را از دست داده و مجبور به فرار به سمت عدن به بهانه حفاظت از این شهر شدند.

این منبع خاطرنشان کرد که توجیه عناصر سعودی برای عقب‌نشینی از خطوط مقدم به بهانه بازآرایی مواضع گواهی بر وحشت و ترس آنها از کشته شدن یا به اسارت درآمدن است.

منبع نظامی یمنی تاکید کرد: مقابله با عناصر دشمن و تثبیت معادله محاصره در برابر محاصره و تشدید در برابر تشدید علیه دشمن سعودی ادامه دارد.

گفتنی است که پیش از این عناصر وابسته به دشمن سعودی تحت عنوان بازآرایی مواضع نظامی خود در غرب تعز، از فرودگاه ذوباب و منطقه باب المندب در غرب استان تعز گریختند.

تغییر جایگاه ایران از حاشیه‌نشینی تا تأثیرگذاری بر معادلات قدرت

از تهرانِ اشغال‌شده تا تهرانِ تعیین‌کننده

خبر برنامه‌ریزی دیدار سه‌جانبه دونالد ترامپ، ولادیمیر پوتین و شی جین‌پینگ در چین، بار دیگر نام «کنفرانس تهران» را بر سر زبان‌ها انداخته است اما این قیاس، اگر به معنای تکرار سال ۱۳۲۲ باشد، از اساس مع‌الفارق است. آن روز، تهران فقط نشانی جغرافیایی میز تصمیم‌گیری قدرت‌های اشغالگر بود و دولت ایران حتی در مذاکرات اصلی جایگاهی نداشت. امروز، هرچند نشست در شنژن برگزار می‌شود، پرونده ایران یکی از موضوعات اعلام‌شده گفت‌وگوست. تفاوت در همین جابه‌جایی تاریخی نهفته است. ایران از کشوری که درباره‌اش تصمیم می‌گرفتند به بازیگری که قدرت‌ها ناچارند درباره نقش و مطالباتش مذاکره کنند تبدیل شده است.

احسان میرباقری
روزنامه‌نگار

کاخ سفید روز جمعه ۱۳ نوامبر اعلام کرد دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا، قرار است روز پنجشنبه ۱۹ نوامبر در حاشیه اجلاس همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوسیه در شهر شنژن چین، با ولادیمیر پوتین و شی جین‌پینگ دیدار کند. بنابر گزارش آسوشیتدپرس، این نخستین نشست سه‌جانبه رهبران سه قدرت بزرگ هسته‌ای جهان خواهد بود. واشنگتن اعلام کرده موضوعاتی همچون کنترل تسلیحات هسته‌ای و جنگ با ایران در دستور کار قرار دارند. هرچند مقام‌های آمریکایی از پایین‌بودن احتمال دستیابی به توافقی فوری سخن گفته‌اند، نفس مطرح‌شدن پرونده ایران در چنین سطحی، اهمیت جایگاه تهران در محاسبات قدرت‌های جهانی و بازیگری ایران را نشان می‌دهد.

در آذرماه ۱۳۲۲، فرانکلین روزولت، وینستون چرچیل و ژوزف استالین در تهران گرد هم آمدند تا درباره ادامه جنگ جهانی دوم و نظم سیاسی پس از آن تصمیم‌گیری کنند. ایران در آن مقطع، کشوری بود که از شهریور ۱۳۲۰ به اشغال نیروهای متفقین درآمده بود و محمدرضا پهلوی نیز پس از برکناری پدرش توسط قدرت‌های اشغالگر به سلطنت رسیده بود. نکته مهم آنکه پهلوی در مذاکرات اصلی سه قدرت جهانی جایی نداشت و سران آمریکا، انگلیس و شوروی در پایتخت ایران درباره مهم‌ترین تحولات نظام بین‌الملل مذاکره می‌کردند، بی‌آنکه حتی خبر داشته باشد.

در واقع، کنفرانس تهران بیش از آنکه نمایانگر جایگاه سیاسی ایران باشد، نمادی از موقعیت منفعل کشوری بود که حتی بر سرنوشت سرزمین خود نیز اختیار کامل نداشت.

اکنون اما معادله تغییر کرده است و موضوع نشست قدرت‌های جهانی خواسته‌ها و کنش‌های جمهوری اسلامی ایران است. کشوری که اقدامات نظامی، امنیتی و دیپلماتیک آن در ماه‌های گذشته بر محاسبات آمریکا و متحدانش تأثیر گذاشته است.

البته تحول جایگاه منطقه‌ای ایران را نمی‌توان صرفاً به جنگ اخیر با آمریکا محدود کرد. زمانی که ظهور داعش، عراق و سوریه را با یکی از بزرگ‌ترین بحران‌های امنیتی منطقه روبه‌رو کرد، ایران با حمایت از دولت‌های عراق و سوریه، اعزام مستشاران نظامی و پشتیبانی از نیروهای محلی، در مقابله با داعش نقش‌آفرینی کرد.

در سال‌های بعد، مسئله اسرائیل و تحولات جبهه مقاومت، جایگاه ایران را بیش از گذشته در معادلات امنیتی خاورمیانه برجسته کرد. این روند با آغاز حملات آمریکا و اسرائیل به ایران در ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ وارد مرحله‌ای متفاوت شد.

آنچه می‌توان از این وضعیت دریافت، فاصله میان اهداف اولیه واشنگتن و نتایج محقق‌شده است. آمریکا نه توانسته هزینه را مطابق برنامه اولیه خود خاتمه و یا حتی کاهش دهد و نه توانسته شرایط سیاسی موردنظرش را بر تهران تحمیل کند. از این منظر، ادامه جنگ را می‌توان نشانه محدودیت قدرت نظامی آمریکا در دستیابی به اهداف سیاسی دانست.

آمریکا که دهه‌ها خود را ضامن امنیت کشورهای عربی و مسیرهای انتقال انرژی معرفی می‌کرد، اکنون با وجود استقرار گسترده نیروها و تجهیزات نظامی، نتوانسته امنیت کامل صادرات متحدانش را تضمین کند.

بُعد دیگر این تحول، در مناسبات دیپلماتیک ایران با چین و روسیه نمایان شده است. تهران در سال‌های گذشته با توسعه همکاری‌های راهبردی با مسکو و پکن تلاش کرده است از ظرفیت رقابت قدرت‌های بزرگ برای کاهش فشارهای سیاسی غرب استفاده کند.

نمونه مشخص این روند، اقدام مشترک چین و روسیه در شورای امنیت سازمان ملل متحد در ۱۷ سپتامبر ۲۰۲۶ بود. دو کشور با استفاده از حق وتو مانع تصویب قطعنامه پیشنهادی آمریکا برای تمدید مأموریت هیئت کارشناسان نظارت بر تحریم‌های ایران شدند. قطعنامه با وجود کسب ۱۱ رأی موافق، به دلیل وتوی مسکو و پکن تصویب نشد.

نکته قابل توجه آن است که دو کشور در جریان جنگ سال ۲۰۲۶ نیز بارها از اقدامات نظامی آمریکا و اسرائیل انتقاد کرده و خواستار حل وفصل بحران شده‌اند. اکنون نیز رهبران همین دو کشور قرار است در نشستی با رئیس جمهور آمریکا، درباره جنگ ایران گفت‌وگو کنند.

ایران قدرتمندتر از همیشه

۸۳ سال پیش، تهران محل تصمیم‌گیری دیگران بود اما امروز به بازیگری تبدیل شده است که جایگاهش در دنیا تعیین‌کننده شده است و قدرت‌های جهانی راهی جز بررسی خواسته‌هایش ندارند.

از تمدید مأموریت ناوهای هواپیمابرو گسترش سامانه‌های شناسایی در خلیج فارس تا سفر رئیس موساد به واشنگتن و تلاش نتانیاهو برای همراه‌کردن ترامپ

پیش از شلیک دشمن، ابتکار را بدست بگیرید

مجموعه‌ای از تحرکات نظامی، اطلاعاتی و سیاسی آمریکا و رژیم صهیونیستی نشان می‌دهد که واشنگتن و تل‌آویو در حال آماده‌سازی مقدمات دور تازه‌ای از تقابل نظامی با ایران هستند. استقرار ناوهای هواپیمابر، تمدید مأموریت نیروهای دریایی، گشت جنگنده‌های مسلح، گسترش بالن‌های شناسایی و تحرکات فشرده موساد در واشنگتن، در کنار مواضع متناقض ترامپ، تصویری نگران‌کننده از آرایش جنگی دشمن ترسیم می‌کند.

محسن فرهمند
روزنامه‌نگار

صبح روز گذشته خبر حمله پهپادی سپاه به سایت پدافندی آمریکا در پایگاه الرفاع بحرین از شدت یافتن تنش‌ها در خلیج فارس خبر داد. سپاه در پاسخ به حملات آمریکا اعلام کرد با استفاده از شش پهپاد انتحاری سایت پدافندی پایگاه بالگردی الرفاع بحرین را هدف قرار داده است. در این میان در نیمه سپری شده از ماه نوامبر و پس از انتخابات ۲۰۲۶ کنگره آمریکا حملات آمریکا به نوار ساحلی و جزایر ایرانی شدت گرفته است. اوایل نوامبر، آمریکا حملاتی را که با گستاخی و وقاحت تمام «محدود و دفاعی» می‌خواند، علیه مواضع پدافندی در جزیره قشم انجام داد. ترامپ شخصاً حمله ۶ نوامبر را تأیید کرد. اهداف اعلام‌شده شامل رادارها، پرتابگرهای موشکی و سامانه‌های پدافندی بود. رسانه‌های داخلی نیز از انفجارهایی در محدوده سوزا و شنیده‌شدن صداهایی در قشم و بندرعباس خبر دادند. ۴ روز قبل نیز گزارش‌هایی از حمله به یک دکل مخابراتی در سیریک منتشر شد. تداوم این رخدادها نشان‌دهنده شکنندگی وضعیت امنیتی منطقه است.

ناوگان آمریکایی در حال تقویت است

در عرصه دریایی، دو ناو هواپیمابر «جرج واشنگتن» و «جرج اچ. دبلیو. بوش» همچنان در حوزه دریای عرب و نزدیکی دریای عمان حضور دارند و در عملیات محاصره دریایی و پشتیبانی هوایی مشارکت می‌کنند. همزمان، ناو هواپیمابر «تئودور روزولت» پس از توقف در سنگاپور و عبور از تنگه مالاکا وارد اقیانوس هند شده و به سمت حوزه عملیاتی سنتکام حرکت کرده است. گزارش‌ها از احتمال رسیدن آن به شمال دریای عرب در روز جاری حکایت دارد؛ تحرکی که می‌تواند به استقرار همزمان سه ناو هواپیمابر منجر شود.

شبکه MS NOW نیز از تمدید مأموریت ناوگروه جرج بوش پرده برداشته است. در نشست ۹ نوامبر با حضور حدود ۵۰۰ نفر از خانواده‌های کارکنان این ناوگروه در نورفولک، فرماندهان اعلام کردند نیروها برای تعطیلات پیش‌رو به خانه بازنمی‌گردند. هانگ کاو، سرپرست وزارت نیروی دریایی آمریکا، حتی از خانواده‌ها خواسته برای احتمال استقرار یک‌ساله آماده باشند. او افزایش توان موشکی و پهپادی ایران را دلیل این تمدید عنوان کرده است. از سوی دیگر، سنتکام تصاویری از گشت جنگنده‌های اف ۱۶ سی بر فراز خلیج عمان منتشر کرده است. این جنگنده‌ها که متعلق به وینگ ۴۸۲ نیروی ذخیره هوایی آمریکا هستند، در کنار سوخت‌گیری هوایی، به موشک، راکت و تسلیحات هوا به زمین از جمله بمب‌های مختلف مجهزند. این ترکیب تسلیحاتی، علاوه بر مأموریت اسکورت و دفاع هوایی، امکان اجرای حملات تهاجمی را نیز فراهم می‌کند. این جنگنده‌ها در سپتامبر به منطقه اعزام شده‌اند و احتمالاً در پایگاه شاهزاده سلطان عربستان مستقر هستند.

آماده‌سازی شبکه شناسایی در خلیج فارس

گسترش سامانه‌های شناسایی هوایی نیز بخش دیگری از این آرایش است. تصاویر منتشرشده از شمال امارات، برپایی یک بالن شناسایی از نوع احتمالی PTDS را نشان می‌دهد که می‌تواند با تجهیزات الکترواپتیکی، اهداف دریایی، زمینی و هوایی را رصد کند. همچنین ویدئویی از مشاهده بالن دیگری در بحرین منتشر شده است. گسترش این تجهیزات در امارات و بحرین، بیانگر تلاش آمریکا برای افزایش پوشش شناسایی و هشدار زودهنگام، به‌ویژه در برابر موشک‌های کروز و پهپادهای ایرانی است.

موساد در واشنگتن؛ نتانیاهو در تلاش برای حمله مجدد

در جبهه سیاسی و اطلاعاتی، تحرکات تل‌آویو اهمیت ویژه‌ای دارد. آکسیوس گزارش داده رئیس موساد در واشنگتن به دنبال متقاعدکردن ترامپ برای حمله به ایران است. یوسی یهوشوا، تحلیلگر نظامی اسرائیل ۲۴، نیز گفته است رئیس موساد برای دفاع از حمله مشترک آمریکا و اسرائیل به ایران به واشنگتن سفر کرده و با اطلاعات به‌روز در این زمینه با مقامات آمریکایی گفت‌وگو می‌کند.

او توضیح داده بود که پیش از انتخابات، در دولت آمریکا درباره حمله اختلاف نظر وجود داشت؛ درحالی‌که برخی مقام‌ها با اقدام نظامی مخالف بودند، رومن گوفمن از فرصت حمله مشترک حمایت می‌کرد. ترامپ در نهایت از انجام آن خودداری کرد، اما اکنون نیز مخالفت دستگاه نظامی آمریکا با حمله، به‌ویژه در دوران دولت انتقالی، ادامه دارد.

شبکه ۱۵ اسرائیل نیز گزارش داده دیدار نتانیاهو و آیزنکوت صرفاً به موضوع ایران اختصاص داشته است. نتانیاهو از آیزنکوت خواسته با تشکیل دولت وحدت ملی، تهدید ایران را یک‌بار برای همیشه از بالای سر اسرائیل بردارند. همزمان، شبکه تلویزیونی اسرائیلی گزارش داده رئیس موساد در سفر به آمریکا قصد دارد درباره ادامه فعالیت‌های هسته‌ای و موشکی ایران به مقامات آمریکایی اطلاعات ارائه کند.

در سوی دیگر، ترامپ خواستار تصویب فوری لایحه ۳۵۰ میلیارد دلاری تقویت توان نظامی آمریکا شده و دموکرات‌ها را به جلوگیری از سرمایه‌گذاری در امنیت ملی متهم کرده است. همچنین دریاسالار کرت رنشاو، فرمانده ناوگان پنجم آمریکا، پس از سفر به اراضی اشغالی با ایال هارل، فرمانده نیروی دریایی رژیم صهیونیستی و دیگر فرماندهان ارشد دیدار کرده است؛ دیداری با محور عملیات دریایی، امنیت مسیرهای کشتیرانی و هماهنگی دو ناوگان.

تکرار غافلگیری ممنوع!

در چنین شرایطی، دکترین دفاعی کشور نباید صرفاً بر واکنش پس از حمله استوار بماند؛ بلکه باید همه سناریوهای تهدید را در محاسبات خود لحاظ کند. حتی هدف قرار دادن و عملیات پیش‌دستانه بر علیه مؤلفه‌های پشتیبانی عملیات هوایی دشمن، به طور خاص ناوگان سوخت‌رسان، باید در ارزیابی‌ها مورد توجه قرار گیرند.

واقعیت آن است که ترامپ با انتشار اخبار و مواضع متناقض، همزمان با نمایش آمادگی نظامی، تلاش می‌کند دستگاه محاسباتی و تصمیم‌گیری ایران را سردرگم کند. اما پاسخ به این جنگ روانی، نه خوش‌بینی به اظهارات واشنگتن و نه گرفتارشدن در فضای هراس‌آلود است؛ بلکه آمادگی همه‌جانبه، هوشیاری اطلاعاتی و حفظ ابتکار عمل دفاعی است. دشمن نباید بار دیگر از فاصله میان نشانه‌های آشکار تهدید و زمان تصمیم‌گیری کشور برای غافلگیری استفاده کند.

بازی دوگانه ترامپ زیر سایه آرایش جنگی

درحالی‌که ترامپ با اظهارات متناقض و بازی همیشگی تهدید و انکار، تلاش می‌کند محاسبات تهران را دچار اختلال کند، شواهد میدانی از تقویت آرایش نظامی آمریکا در منطقه حکایت دارد. همزمان، نتانیاهو با محوریت تهدید ایران به دنبال تشکیل دولت وحدت ملی است و رئیس موساد نیز برای متقاعدکردن ترامپ به حمله مشترک به تهران در واشنگتن حضور دارد؛ مجموعه‌ای که ضرورت آماده‌باش کامل دفاعی و امنیتی کشور را دوچندان می‌کند.

یادداشت

غرامت‌خواهی وقیحانه از ایران؛ در سایه انفعال وزارت خارجه

پدرام حسینی
روزنامه‌نگار

ماجرای غرامت‌خواهی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس از ایران، یکی از وقاحت‌بارترین مواضع سیاسی این کشورها در جریان جنگ اخیر و نمونه‌ای آشکار از وارونه‌نمایی جایگاه متجاوز و قربانی است. مقامات شورای همکاری خلیج فارس با عبور از مرزهای گستاخی سیاسی، رسماً خواستار دریافت غرامت جنگی از جمهوری اسلامی ایران شدند؛ آن هم در شرایطی که همین کشورها با چشم‌پوشی عامدانه از استفاده آمریکا از خاک، پایگاه‌ها، حریم هوایی و آب‌های سرزمینی خود، عملاً بخشی از ظرفیت جغرافیایی و نظامی‌شان را در اختیار تجاوز مستقیم واشنگتن علیه ایران قرار داده بودند. جاسم البدیوی، دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس، در نشست شورای امنیت سازمان ملل مدعی شد ایران از ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ هزاران موشک و پهپاد به سوی کشورهای عضو این شورا شلیک کرده و فرودگاه‌ها، بنادر، تأسیسات نفت و گاز، نیروگاه‌ها، آب‌شیرین‌کن‌ها و مناطق مسکونی را هدف قرار داده است. او با تأکید بر اینکه این کشورها طرف جنگ نبوده‌اند، خواستار الزام ایران به پرداخت غرامت کامل شد. او حتی به برآوردی از سوی یک شرکت بیمه بین‌المللی اشاره کرد که خسارات اقتصادی تجمعی این کشورها تا سال ۲۰۳۰ را نزدیک به ۷۹۰ میلیارد دلار و خسارات مستقیم زیرساختی را بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار تخمین زده است.

اما البدیوی ظاهراً فراموش کرده است که حقوق بین‌الملل صرفاً برای مطالبه خسارت از دیگران نوشته نشده است. ماده ۳ بند «و» قطعنامه ۳۳۱۴ مجمع عمومی سازمان ملل متحد مصوب ۱۹۷۴، اجازه دادن به استفاده از سرزمین یک کشور برای ارتکاب تجاوز علیه کشور ثالث را صریحاً از مصادیق عمل تجاوز می‌داند. بنابراین، کشوری که آگاهانه قلمرو، پایگاه یا حریم هوایی و دریایی خود را در اختیار ارتش متجاوز قرار می‌دهد، نمی‌تواند با ژست بی‌طرفی از مسئولیت حقوقی شانه خالی کند.

وجه تأسف‌بارتر ماجرا، عملکرد دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی است. در سایه انفعال و ضعف کنشگری نمایندگی‌های ایران در نیویورک، ژنو و وین، به جای تثبیت حقوقی و سیاسی تجاوز آمریکا، ترور رهبر شهید انقلاب و جنایت مدرسه میناب، میدان برای روایت‌سازی طرف مقابل باز ماند.

مسئله غرامت، یکی از ضعف‌های دیرینه سیاست خارجی ایران است. مطالبه خسارت نباید به جنگ اخیر محدود بماند. غرامت تجاوز آمریکا و رژیم صهیونیستی، نقش مستقیم برخی کشورهای منطقه از جمله امارات در آسیب به زیرساخت‌های پارس جنوبی، پتروشیمی ماهشهر و پالایشگاه لاوان و همچنین مسئولیت کشورهای عربی حامی صدام در جنگ هشت‌ساله باید در دستور کار قرار گیرد. همان‌گونه که کویت غرامت خود را از عراق مطالبه و وصول کرد، ایران نیز باید حقوق تاریخی ملت را پیگیری کند. وقت آن رسیده است ایران از موضع دفاع صرف خارج شود و پرونده غرامت را به مطالبه‌ای جدی، مستند و بین‌المللی تبدیل کند.

نوبنیاد

■ صاحب امتیاز: محسن منصوری
■ مدیر مسئول: حمیدرضا بیانی
■ تلفن: ۸۸۴۹۹۳۷۲-۰۲۱
■ کدپستی: ۱۵۹۸۹۷۵۷۱۵
■ آدرس: خ سپهبد قرنی خ شاداب پلاک ۲۲ واحد پنج
■ چاپخانه: صمیم

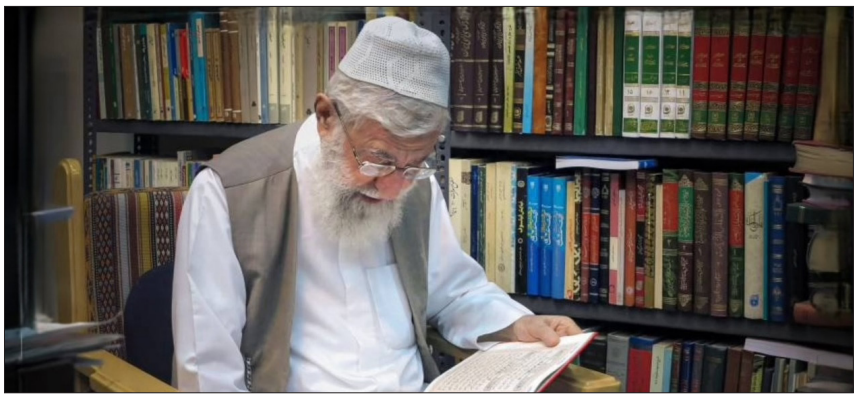
nobonyadonline nobonyadonline

nobonyadonline.ir

رهبر شهید چه اقداماتی در راستای ترویج کتاب‌خوانی انجام دادند؟

یک عمر انس با کتاب

درمنظومه فکری امام خامنه‌ای، کتاب جایگاهی فراتر از یک کالای فرهنگی یا ابزار سرگرمی داشت. ایشان کتاب را یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های رشد فکری جامعه، تربیت نسل جوان، ارتقای قدرت تحلیل مردم و پیشرفت کشور می‌دانستند. این نگاه در طول سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در قالب مجموعه‌ای از اقدامات فردی، فرهنگی و حاکمیتی دنبال شد. از حضور مستمر در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و گفت‌وگو با ناشران و نویسندگان گرفته تا معرفی آثار ارزشمند، تقریظ بر کتاب‌ها، حمایت از ادبیات دفاع مقدس و مطالبه جدی از دستگاه‌های فرهنگی برای گسترش کتاب‌خوانی. مرور این اقدامات در هفته کتاب، فرصتی برای شناخت نگاه فرهنگی رهبری است که کتاب را از ارکان اصلی اقتدار فکری ملت می‌دانستند.

وحید ناظری
روزنامه‌نگار

از برگزاری نخستین نمایشگاه کتاب تا پیگیری یک مطالبه فرهنگی

یکی از مهم‌ترین نقاط آغاز کارنامه درخشان رهبر شهید در زمینه ترویج کتابخوانی، سال ۱۳۶۶ و در دوران ریاست جمهوری آقا رقم خورد. در این سال نخستین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار شد. نمایشگاهی که در شرایط جنگ تحمیلی و در ۱۳ آبان آن سال، با حضور ۱۹۶ ناشر خارجی و عرضه بیش از ۳۴ هزار عنوان کتاب افتتاح شد. حمایت از شکل‌گیری این رویداد فرهنگی، در شرایطی که کشور درگیر جنگ بود، نشان‌دهنده اهمیت حضور کتاب در برنامه فرهنگی جمهوری اسلامی بود.

پس از آغاز رهبری ایشان در سال ۱۳۶۸، بازدید از نمایشگاه کتاب به یکی از جلوه‌های مستمر توجه ایشان به جریان نشر تبدیل شد. این حضورها تشریفاتی نبود. گفت‌وگو با ناشران، بررسی وضعیت تولید و توزیع کتاب، آشنایی با آثار تازه و شنیدن مشکلات فعالان نشر، بخش مهمی از این بازدیدها را تشکیل می‌داد.

کتاب‌هایی که با یک تقریظ به مخاطبان معرفی شدند

یکی دیگر از روش‌های اثرگذار ایشان برای ترویج مطالعه، معرفی مستقیم کتاب‌های ارزشمند و نوشتن تقریظ بر آثار بود. ایشان در سال‌های مختلف با مطالعه کتاب‌هایی در حوزه دفاع مقدس، تاریخ انقلاب، ادبیات و مسائل اجتماعی، نظر خود را درباره آثار منتشر می‌کردند. تقریظ بر کتاب‌هایی مانند «دا»، «نورالدین پسر ایران»، «لشکر خوبان»، «من زنده‌ام»، «دختر شینا»، «وقتی مهتاب گم شد»، «گلستان یازدهم»، «آب هرگز نمی‌میرد» و ... از نمونه‌های شناخته‌شده این رویکرد است.

مطالبه از دستگاه‌های حاکمیتی

در نگاه ایشان، ترویج کتاب‌خوانی نمی‌توانست به توصیه‌های فردی و برگزاری نمایشگاه محدود بماند. مسئولیت دستگاه‌های فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری و دیگر نهادهای مرتبط در تولید کتاب مناسب و فراهم کردن زمینه دسترسی مردم به آثار مفید، بارها مورد تأکید قرار گرفت. ایشان در بیانات خود در سال‌های مختلف، کتاب‌خوانی را وظیفه‌ای عمومی و از مسئولیت‌های مهم دستگاه‌های فرهنگی معرفی کردند.

از کتابخانه‌های عمومی تا کتاب در سبد مصرف خانواده

یکی از مهم‌ترین دیدارهای ایشان در این زمینه، ۲۹ تیر ۱۳۹۰ با مسئولان کتابخانه‌های بزرگ و عمومی و جمعی از کتابداران سراسر کشور بود. این دیدار را باید از نقاط مهم طرح مطالبات حاکمیتی در حوزه کتاب دانست. ایشان در این جلسه از وضعیت تولید و نشر و آمار مطالعه ابراز نارضایتی کردند و خواستار یک حرکت جدید و فراگیر برای ترویج کتاب‌خوانی شدند. تأکید بر تبلیغ کتاب در صداوسیما، مشارکت آموزش‌وپرورش و مدارس، افزایش تیراژ کتاب‌ها، توجه به کتابداران و راهنمایی مخاطبان برای انتخاب آثار مناسب، از جمله محورهای این دیدار بود. ایشان همچنین خواستار آن شدند که خرید کتاب به یکی از هزینه‌های اصلی خانواده تبدیل شود.

در سال ۱۳۷۵ نیز در دیدار با اعضای شورای فرهنگ عمومی و مسئولان هفته کتاب، درباره اختصاص بودجه به تولید آثار مفید و ضرورت ارتقای کیفیت کتاب‌ها سخن گفتند. این نگاه، نشان‌دهنده توجه ایشان به نقش دولت در تقویت زیرساخت‌های فرهنگی و مسئولیت آن در قبال نویسنده و خواننده بود.

کتاب‌خوانی در زندگی شخصی: الگویی برای جامعه

بخش دیگری از این کارنامه به رفتار شخصی ایشان بازمی‌گردد. محسن مؤمنی شریف، رئیس سابق حوزه هنری، در روایتی از دوران جوانی آیت‌الله خامنه‌ای گفته است که ایشان حدود ۳۰۰ جلد کتاب قدیمی و مستعمل را از کتاب‌فروشی‌ها و بقالی‌ها جمع‌آوری کرده و شخصاً صحافی کرده بودند. این خاطره، تصویری از علاقه دیرپای ایشان به کتاب ارائه می‌دهد. ایشان در گفت‌وگوی نمایشگاه کتاب سال ۱۴۰۲ نیز از مطالعه کتاب‌های علمی، تخصصی، رمان و به‌ویژه خاطرات دفاع مقدس و مدافعان حرم سخن گفتند. همچنین در سال ۱۳۷۷، در پاسخ به پیشنهاد معرفی عمومی کتاب‌های مناسب برای جوانان، توضیح دادند که پیش‌تر در دوران مبارزه، کتاب‌هایی را متناسب با نیاز افراد انتخاب و به آنان معرفی می‌کردند. این روایت نشان می‌دهد معرفی کتاب و هدایت مخاطب به سوی مطالعه، از دغدغه‌های دیرینه ایشان بوده است.

مرور این اقدامات نشان می‌دهد کتاب در نگاه رهبر شهید انقلاب، بخشی از زیرساخت پیشرفت و فرهیختگی جامعه بود. حضور در نمایشگاه‌ها، تشویق نویسندگان، تقریظ بر آثار، حمایت از ادبیات انقلاب و دفاع مقدس و مطالبه از دستگاه‌های اجرایی، اجزای یک رویکرد فرهنگی مستمر بودند. با این حال، تحقق کامل این مطالبه همچنان به برنامه‌ریزی، سرمایه‌گذاری و مشارکت عمومی نیاز دارد.

یادداشت

دستاورد جدید دولت وفاق؛ تا چند وقت دیگر کتاب هم گیر مردم نمی‌آید!

مسعود حنیفی
روزنامه‌نگار

سیدعباس صالحی در آیین روز کتاب و کتاب‌خوانی با اشاره به نتایج یک نظرسنجی از کاهش میانگین خرید کتاب از یازده جلد در سال گذشته به هشت و شش دهم جلد در سال جاری خبرداد. این افت محسوس زنگ خطری جدی برای سرانه مطالعه و فرهنگ کشور است. برای درک چرایی این رخداد ناگوار باید به داده‌های اقتصادی و معیشتی جامعه نگاهی دقیق بیندازیم.

در شرایطی که تورم افسارگسیخته و کاهش قدرت خرید خانوارها سفره مردم را کوچک کرده است سبد فرهنگی خانواده‌ها نیز به شدت آسیب دیده است. وقتی بخش عمده‌ای از درآمد ماهانه صرف تأمین نیازهای اولیه مانند خوراک پوشاک و مسکن می‌شود طبیعی است که خرید کالایی به نام کتاب از سبد مصرف حذف گردد. بدیهی است که در چنین شرایطی انتظار رشد فرهنگی از جامعه‌ای که درگیر تأمین حداقل‌های زیستی است انتظاری کاملاً غیرمنطقی و دور از واقعیت خواهد بود.

علاوه بر این شاخص‌های کلان اقتصادی نشان می‌دهد که نابرابری درآمدی افزایش یافته و طبقه متوسط که پیش از این موتور محرک خرید کتاب بودند اکنون در معرض سقوط قرار گرفته‌اند. وقتی دغدغه اصلی یک خانواده تأمین دارو یا پرداخت اجاره‌بها باشد قطعاً اولویت با کالاهای اساسی خواهد بود.

از طرفی تورم نقطه به نقطه در بخش کاغذ باعث شده تا ناشران تیراژ کتاب‌ها را به شدت کاهش دهند. این چرخه معیوب باعث می‌شود دسترسی به کتاب‌های عمیق محدود شود و در نتیجه همان هشت جلد کتاب خریداری شده نیز لزوماً نشان‌دهنده مطالعه هدفمند نیست. همچنین کاهش ارزش پول ملی باعث شده تا مردم به جای سرمایه‌گذاری روی دانش به سمت بازارهای سفته‌بازی روی بیاورند.

در چنین اتمسفر سنگین اقتصادی ذهن و جسم شهروندان چنان درگیر بقا می‌شود که فرصت و توانی برای مطالعه باقی نمی‌ماند. فقر اقتصادی مستقیماً به فقر فرهنگی تبدیل شده و آمار کاهش خرید کتاب تنها نوک کوه یخ این بحران خاموش است. حالا که ریشه این افت را در تنگناهای مالی یافتیم باید از متولیان امر پرسید سهم سیاست‌گذاری‌های آن‌ها کجاست.

به جای ریشه‌یابی این بحران و ارائه راهکارهای عملی برای ارزان‌سازی کاغذ شاهد برگزاری همایش‌های پرهزینه هستیم. با این حال باز هم جای شکرش باقی است که وزیر فرهنگ لااقل در یک مراسم رسمی دغدغه کتاب و کتاب‌خوانی را مطرح می‌کند. والا ما گمان کرده بودیم که مجموعه تحت امر ایشان فقط برای تدارک دیدن برنامه‌های سلبریتی‌ها کار می‌کند و به باقی امور بهایی نمی‌دهد.

یادداشت

توهین به مردم متدین با اسم رمز فیلم و سریال

سعید مصباح
روزنامه‌نگار

فیلم خواب به کارگردانی مانی مقدم چندوقتی‌ست که نمایش عمومی آن آغاز شده است. بسیاری از مخاطبان در حرف‌های در گوشی معتقدند این اثر سینمایی توهین آشکاری به جامعه مسلمانان محسوب می‌شود و تصویری مخدوش از افراد متدین ارائه می‌دهد. روایت داستان درباره مردی است که در روزمرگی گرفتار شده و در خواب‌هایش با زنی آشنا می‌شود، اما نحوه پرداختن به این موضوع و گره زدن آن به شخصیتی با ظواهر دینی، پرسش‌های اساسی را درباره مرزهای اخلاقی سینما ایجاد کرده است. سؤال اصلی اینجاست: ساخت فیلمی که به باور بسیاری به فانتزی‌های جنسی یک فرد به اصطلاح دین‌دار می‌پردازد، چگونه با شعارهای پرطمطراق وفاق ملی هم‌خوانی دارد. به نظر می‌رسد در این معادله جدید، توهین به بخش قابل توجهی از مردم ایران و تحریف سبک زندگی مذهبی آن‌ها مانعی برای اتحاد محسوب نمی‌شود و امری عادی و بدون اشکال تلقی می‌گردد.

این وضعیت نشان می‌دهد که گاهی آزادی بیان در سینما بهانه‌ای برای عبور از خطوط قرمز اخلاقی و دینی جامعه می‌شود. وقتی خروجی نهایی دقیقاً حس تحقیر باورهای قشر مذهبی را منتقل می‌کند، نتیجه ایجاد دلسردی و خشم در میان بخش بزرگی از جامعه است که خود را متعلق به این فرهنگ می‌دانند. از سوی دیگر، حضور رضا عطاران در این پروژه سینمایی جای تأمل فراوان دارد. این بازیگر که روزگاری با خلق شخصیت‌های ملموس و کمدی‌های خانوادگی جایگاه ویژه‌ای در قلب مخاطبان داشت، امروز با انتخاب نقش‌هایی در آثاری مانند خانوم والده و خواب در مسیری قدم گذاشته که به اعتبار گذشته‌اش ضربه می‌زند.

بازیگری که سال‌ها تلاش کرد چهره‌ای دوست‌داشتنی از خود بسازد، اکنون با ایفای نقش در آثاری با حاشیه‌های مذهبی، در حال از دست دادن سرمایه اجتماعی ارزشمند خود است. مخاطبان حق دارند بپرسند که آیا این انتخاب‌های هنری صرفاً بر اساس دستمزد است یا تغییر واقعی در نگرش هنری این بازیگر رخ داده است. سینما به عنوان یک رسانه تأثیرگذار، مسئولیت سنگینی در قبال حفظ کرامت باورهای مردم دارد.

وقتی فیلم‌سازی به جای تعمیق همبستگی اجتماعی، به تحریک و نمایش تصاویری می‌پردازد که قشر مذهبی را هدف قرار می‌دهد، طبیعی است که واکنش‌های انتقادی شدت گیرد (البته این مورد هنوز در رابطه با فیلم خواب اتفاق نیفتاده است). امید است که اهالی سینما پیش از هر اقدامی، به تأثیرات اجتماعی آثار خود بر پیکره‌ی جامعه بیندیشند و به جای دامن زدن به شکاف‌ها، در جهت تحکیم بنیان‌های فرهنگی و اخلاقی کشور گام بردارند.

توقیف سریال «یل» با دستور قضایی

انتشار سریال «یل» با دستور قضایی دادسرای ناحیه ۳۵ تهران (فرهنگ و رسانه) تا اطلاع ثانوی به طور کامل متوقف شد.

این حکم قطعی، پاسخی به انتشار محتوایی بود که به دلیل تضاد با عفت عمومی و ارزش‌های فرهنگی جامعه، واکنش‌های گسترده‌ای را برانگیخته بود.

گفته می‌شود پیش از صدور این حکم نهایی، تلاش‌هایی انجام شده تا با اعمال تغییرات در نسخه پخش و حذف حدود ۲۰ ثانیه از صحنه جنجالی و مورد بحث، از حساسیت‌ها بکاهند و به نوعی از تیغ نظارت فرار کنند. با این حال، سریال «یل» اکنون در وضعیتی است که تا زمان بازنگری اساسی و تأیید مراجع نظارتی، امکان ادامه انتشار نخواهد داشت.